

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

PRAVNI VIDIK POGODBE O PODKONTRAHIRANJU

Ljubljana, maj 2003

ANDREJ ŽIGANTE

IZJAVA

Študent Andrej Žigante izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom mag. Boruta Stražišarja in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 30. 05. 2003

Podpis:

KAZALO

1. UVOD	1
2. MEDNARODNO POSLOVANJE	2
2.1. Kaj je mednarodno poslovanje.....	2
2.2. Industrijska kooperacija in sodelovanje.....	4
2.3. Pogodbena izdelava.....	5
2.3.1. Kaj je pogodbena izdelava.....	5
2.3.2. Razvoj pogodbene izdelave.....	8
2.3.3. Novi trendi pri pogodbeni izdelavi.....	9
2.3.4. Potencialne koristi ter potencialne pomanjkljivosti pogodbene izdelave.....	10
2.3.5. Stanje pogodbene izdelave v Sloveniji.....	11
3. PAPIRNIŠKA INDUSTRIJA	12
3.1. Kratka zgodovina papirja.....	12
3.2. Industrija papirja in vlaknin.....	12
3.3. Tisu papir.....	13
3.4. Predstavitev podjetja Cartiera di Rivignano in podjetja Rolpap.....	14
3.4.1. Predstavitev skupine podjetij Cartiera di Rivignano.....	14
3.4.2. Predstavitev podjetja Rolpap.....	15
4. POGODBA O PODKONTRAHIRANJU MED ROLPAPOM IN MONCARTOM...	16
4.1. Splošno o sklepanju pogodb o podkontrahiranju.....	16
4.2. Zgodovina pogodbe o podkontrahiranju med Moncartom in Rolpapom.....	19
5. PRAVNI VIDIK POGODBE O PODKONTRAHIRANJU	20
5.1. Nominantne in inominantne pogodbe.....	20
5.2. Nominantnost pogodbe o podkontrahiranju.....	21
6. RAZLAGA POGODBE O PODKONTRAHIRANJU MED MONCARTOM IN ROLPAPOM	22
6.1. Splošne značilnosti razlage pogodb.....	22
6.2. Fizični opis ter razvrstitev pogodbe.....	22
6.3. Predmet in cena pogodbe.....	23
6.4. Pravice in obveznosti pogodbenih strani.....	26
6.5. Ekskluzivna dobava in omejevanje konkurence.....	33
6.6. Poslovna skrivnost ter pravice intelektualne lastnine.....	35
6.7. Ostala določila pogodbe.....	36
7. SKLEP	41
LITERATURA	43
VIRI	44
PRILOGE	

1. UVOD

Medpodjetniško sodelovanje ter s tem delitev dela je postalo nuja v sodobnem poslovnem svetu. Podjetje, ki mu primanjkuje določenih sposobnosti, se poskuša povezati s podjetjem, ki to sposobnost ima, ter si tako pridobiti konkurenčno prednost na trgu. Po "komplementarnem" poslovnem partnerju se podjetja ozirajo tudi v tujini.

Pogodbena izdelavo oz. podkontrahiranje (angl. *subcontracting*) povezujejo ljudje z državami v razvoju, vendar je ta oblika medpodjetniškega sodelovanja prisotna tudi v razvitih gospodarstvih, kjer velika podjetja "prepustijo" določene aktivnosti majhnim podizvajalcem. Za veliko število majhnih podjetij predstavlja prav pogodbena izdelava možnost za pridobitev določene tehnologije in know-howa, ki ju lahko kasneje z lastnimi izkušnjami in znanjem nadgradijo.

Eno izmed takih podjetij je tudi Rolpap d.o.o., majhno družinsko podjetje iz okolice Litije, ki se ukvarja s proizvodnjo in prodajo papirnih izdelkov. Podjetje se je odločilo, da bo pričelo proizvajati serviete za italijanskega partnerja.

Idejo za diplomsko delo (za komentar konkretnega primera mednarodne pogodbe o podkontrahiranju) sem dobil med študentskim delom v prej omenjenem podjetju, ko se je leto odločilo za pogodbeno izdelavo.

Namen diplomskega dela je analiza pravnega vidika oz. komentar konkretnega primera mednarodne pogodbe o podkontrahiranju. Diplomsko delo poskuša interpretirati pogodbena določila v skladu z italijanskim pravnim redom, morebitne nejasnosti pa (pravno) razložiti. Delo poskuša poleg povzemanja pravic ter obveznosti pogodbenih strank odkriti morebitne "pasti" tako za slovenskega kakor tudi za italijanskega partnerja.

Diplomsko delo je razdeljeno na sedem poglavij. Prvo predstavlja uvod, drugo utemeljuje nujnost medpodjetniškega (mednarodnega) sodelovanja. To poglavje tudi definira pogodbena izdelavo ter predstavi prednosti in pomanjkljivosti podkontrahiranja za naročnika, podizvajalca ter gospodarstvo kot celoto. Tretje poglavje na kratko predstavi papirniško industrijo, podjetje Rolpap in italijanskega partnerja. Četrto poglavje na splošno oriše smernice, ki se jih velja držati pri sklepanju pogodb o podkontrahiranju ter povzema "zgodovino" pogodbe med Rolpapom in italijanskim partnerjem. V petem poglavju je predstavljen pravni vidik pogodbe o podkontrahiranju na splošno, šesto, ki je tudi najobsežnejše, pa vsebuje komentar ter razlago konkretne pogodbe. Sledi sklep s sintezo ugotovitev ter končnimi mislimi.

2. MEDNARODNO POSLOVANJE

2.1. Kaj je mednarodno poslovanje

Na začetku tretjega tisočletja je globalizacija na pohodu. Nekateri jo sprejemajo odprti rok, drugi zavračajo. Globalizacija ni pojav zadnjih let; začela se je takoj po drugi svetovni vojni in šele v devetdesetih letih prejšnjega stoletja začela svoj galop. Pojavljala se je v valovih: v petdesetih letih dvajsetega stoletja z internacionalizacijo poslovanja, v osemdesetih letih z internacionalizacijo kapitalskih tokov ter v devetdesetih z globalizacijo informacijskih tokov (The Competitiveness of European Enterprises in the Face of Globalisation, 1999).

Globalizacija, ki po mnenju Evropske komisije (The Competitiveness of European Enterprises in the Face of Globalisation, 1999) predstavlja možnost za rast ter možnost za odpiranje novih delovnih mest, se je torej začela z internacionalizacijo poslovanja, vendar kaj internacionalizirano (mednarodno) poslovanje sploh je?

Hrastelj (1990, str. 18) mednarodno poslovanje definira kot najširšo možno opredelitev delovanja družbe izven meja lastne države, ki obsega trgovinske in tudi netrgovinske načine poslovanja s tujino, celo tiste, ki jih ne registrirajo nacionalne statistike držav.

Čedalje več družb se tudi pri nas odloči za mednarodno poslovanje. Zmotno je mnenje, da se za mednarodno poslovanje odločijo le velike in srednje družbe; enako prilagodljiva postajajo tudi majhna podjetja. Razlogi za mednarodni nastop so različni: plačilno-bilančni, potreba zaradi uvoza surovin, repromaterialov, opreme, znanja, tesnost domačega trga itd. (Hrastelj, 1990, str. 30).

Mednarodno poslovanje ni samo večdimenzionalna, marveč tudi zelo dinamična dejavnost. Ne samo, da narašča hitreje od svetovne proizvodnje¹, poleg tradicionalnih načinov in oblik se porajajo tudi nove. Hrastelj (1990, str. 32) razdeli mednarodno poslovanje na dve veliki skupini, in sicer na trgovinske načine mednarodnega poslovanja ter na proizvodne ali netrgovinske načine mednarodnega poslovanja.

Po tej razvrstitvi obsegajo trgovinski načini mednarodnega poslovanja tako tradicionalne kakor sodobne oblike zunajtrgovinske menjave (izvoz s posredovanjem zastopstev, izvoz z akviziteriji itd.). Netrgovinski načini pa obsegajo tiste načine poslovanja, pri katerih so poslovni predmet kake tehnološke, organizacijske ali marketinške storitve.

Mednarodno poslovanje lahko razdelimo tudi po stopnjah in načinih (Hrastelj, 1995, str. 14):

¹ Evropska komisija v svojem sporočilu (The Competitiveness of European Enterprises in the Face of Globalisation, 1999) pravi, da od leta 1950 mednarodno poslovanje narašča po povprečni letni stopnji 6,3%, medtem ko svetovna proizvodnja narašča po povprečni letni stopnji 4%.

1. izvoz
2. licenčno poslovanje
3. franšizing
4. skupna vlaganja
5. podružnice na tujem
6. proizvodjalni obrati na tujem
7. sestrška podjetja
8. kapitalske in vodstvene storitve na tujem

Načini poslovanja z višjo zaporedno številko predstavljajo naprednejše ter tesnejše sodelovanje s tujino. Te oblike zahtevajo več resursov - tako kapitalskih kakor človeških. Kompleksnejša klasifikacija načinov in oblik mednarodnega poslovanja z upoštevanjem posrednega in neposrednega vstopa na tuji trg je prikazana v tabeli 1.

Tabela 1: Klasifikacija načinov in oblik mednarodnega poslovanja

	posredni vstop	neposredni vstop
samo trženje	1. priložnostni izvoz	4. izvozni oddelek
	2. izvozne trgovske družbe	5. izvoz s potniki
	3. druge oblike (npr. komisionarske)	6. izvozna združenja in konzorciji
		7. izvoz ob sodelovanju zastopstev
trženje in izdelava		8. izvozne prodajne družbe
	10. licenčno poslovanje	
	11. pogodbeno izdelava	
12. franšizing		
omejen kapital	13. pogodbe o poslovođenju	
	14. kooperacije	
obsežnejši kapital		15. skupna vlaganja
		16. samostojna vlaganja
		17. poslovne zveze

Vir: Hrastelj, 1995, str. 127.

Razloge za takšen način razvijanja mednarodnega poslovanja vidi Lansdellova (2002, str. 11) v nastanku in razvoju naslednjih faktorjev:

1. managementa in multinacionalk

2. letalskih potovanj
3. globalnih komunikacij
4. računalniške tehnologije

Čeprav so trgovci po svetu potovali vse od začetkov civilizacije, sta do petnajstega stoletja bili Evropa in Azija relativno zaprti. Trgovino med celinama so vzdrževala predvsem italijanska mesta, zlasti Benetke. Kasneje je kolonializem prinesel nastanek moderne multinacionalke s formiranjem monopolnih »indijskih« družb. Prava podlaga se je za mednarodno delovanje pojavila šele v dvajsetem stoletju, in sicer z naraščanjem profesionalnega managementa, storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo tako transportnih kakor komunikacijskih sredstev.

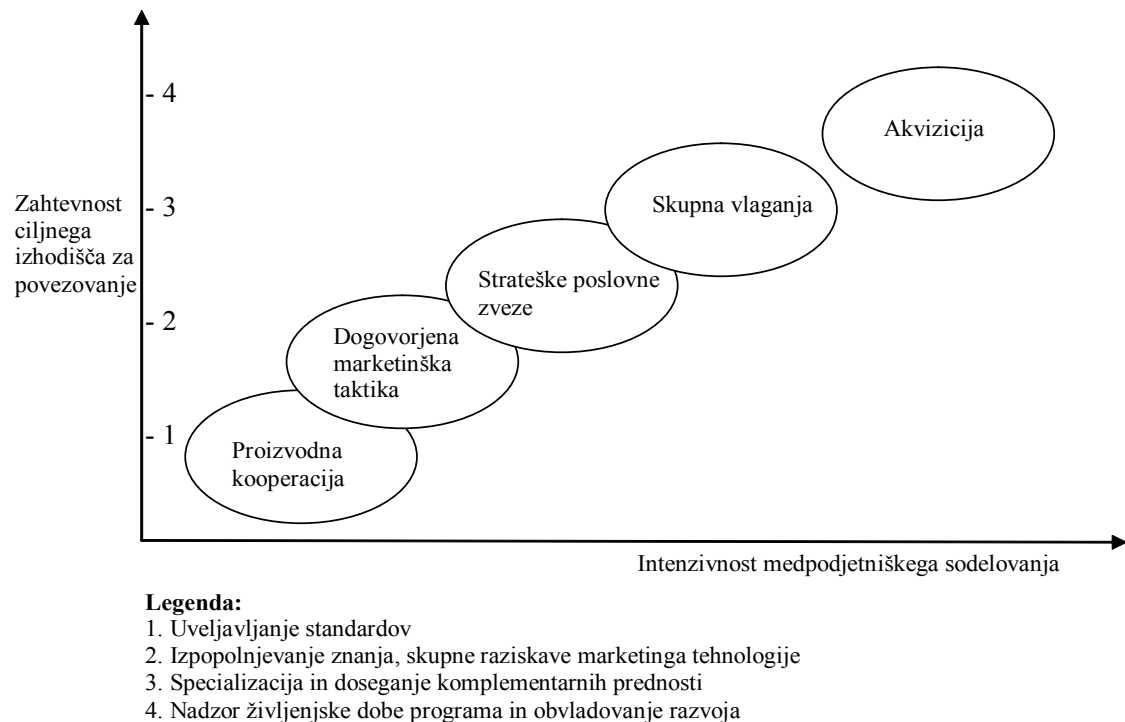
2.2. Industrijska kooperacija in sodelovanje

Kooperacija in s tem delitev dela je v sedanjem poslovnem svetu postala nuja. Partnerstva predstavljajo pomembno poslovno filozofijo. Strategije sodelovanja predstavljajo ključen strateško managerski pristop, s katerim se podjetje, ki mu primanjkuje določenih sposobnosti, poveže s podjetjem, ki ima komplementarne sposobnosti in vire. Tako obe podjetji dosegata na trgu določeno konkurenčno prednost (Kljajič, 2000, str. 393).

Izgradnja medpodjetniških zvez oz. sodelovanja je fazni razvojni proces, v katerem se stopnja medpodjetniškega zaupanja povečuje (glej sliko 1). Proizvodna kooperacija predstavlja fazo »amorfnosti«, medtem ko akvizicija predstavlja »zlitje«. Vmesni prostor predstavlja druge oblike medpodjetniškega sodelovanja, ki so po intenzivnosti med »amorfnostjo« in »zlitjem« (Gmeiner, 1996, str. 9).

Za malo slovensko gospodarstvo je strategija vključevanja v mednarodno menjavo temeljna oblika pri uresničevanju ciljev gospodarskega razvoja (prehod v višje cenovne razrede, diferenciacija proizvodnje, notranje povezovanje). Analize posameznih panog so pokazale, da je cilje možno uresničevati le z domačimi in mednarodnimi strateškimi zvezami, horizontalno in vertikalno kooperacijo, skupnimi tehnološkimi in marketinškimi projekti, konzorcijskim oblikovanjem ponudb in s pomočjo domačih in tujih vlaganj (Gmeiner, 1996, str. 12).

Slika 1: Shema medpodjetniškega sodelovanja

Vir: Gmeiner, 1996, str. 10.

2.3. Pogodbena izdelava

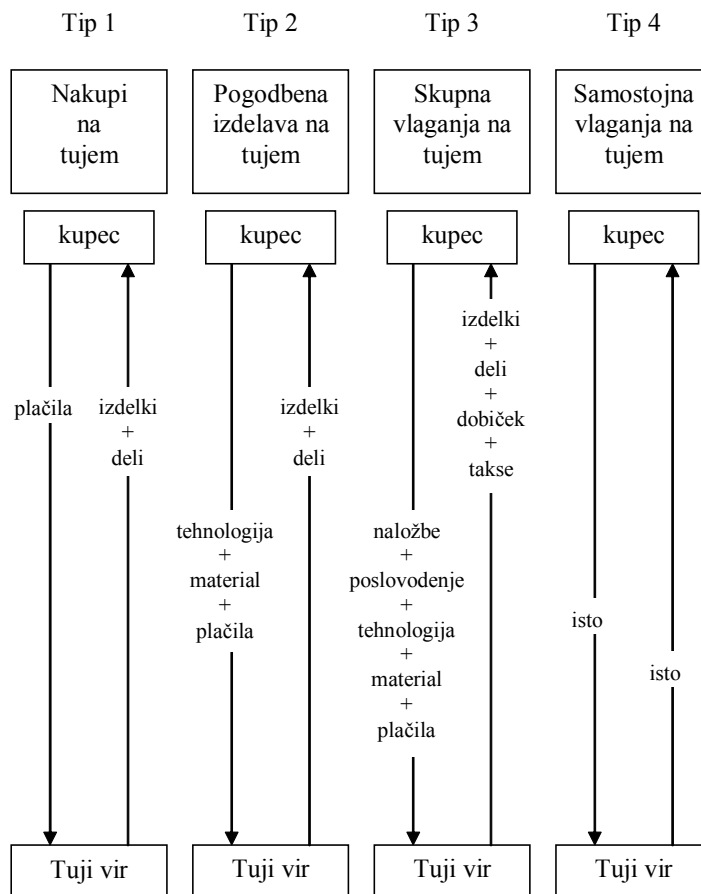
2.3.1. Kaj je pogodbena izdelava

Delitev dela in kooperacija sta nujni v domačem in mednarodnem poslovanju. Značilnost sodobnih gospodarstev je sodelovanje velikih korporacij z malimi podjetji (Hrastelj, 1995, str. 155).

Globalizacija sili multinacionalke, da v svojo strategijo ter organizacijsko strukturo integrirajo mednarodno dimenzijo, povečajo aktivnosti, ki jih opravijo podizvajalci, povečajo »lokalno komponento« proizvodov ter organizirajo prodajo izdelkov na številnih tržiščih, da bi izkoristile prednosti ekonomije obsega (The Competitiveness of European Enterprises in the Face of Globalisation, 1999).

Pogodbena izdelava je le ena izmed štirih tipičnih oblik oskrbovanja iz tujine (glej sliko 2). Velja pravilo, da so odnosi strank in virov tesnejši, trajnejši, dolgoročnejši, pa tudi bolj zapleteni, čim bolj se oddaljujemo od tipa 1 v smeri tipa 4 (Hrastelj, 1995, str.156).

Slika 2: Tipične oblike izdelave na tujem

Vir: Hrastelj, 1995, str. 157.

Tip sodelovanja, za katerega se stranka odloči, je odvisen od primera do primera. Medtem ko se v določenih panogah uporabljata predvsem tip 1 in tip 2 (npr. oblačilna industrija), se v drugih panogah uporabljata tip 3 in tip 4 (elektronska industrija itd). Meje med posameznimi tipi niso ostro začrtane, načini in oblike se pogosto prepletajo. O izboru ustrezne oblike povezovanja s tujim virom se bodo podjetja ravnala po (Hrastelj, 1995, str. 157):

1. svojih zmožnostih in virih
2. razpoložljivosti in zmožnosti dobaviteljev
3. predvidenem obsegu in stabilnosti blagovnih in storitvenih tokov
4. stopnji povezanosti nakupov v tujini z drugimi dejavnostmi firme

Odnos pogodbene izdelave (podkontrahiranja) nastane, ko družba (kontraktor) plasira pri drugi družbi (kooperantu) naročilo za izdelavo delov, komponent, sklopov in podskeopov, ki se vgrajujejo v izdelek, katerega prodaja kontraktor. Ta naročila vključujejo predelavo, transformacijo ali finaliziranje materiala ali delov, kar na zahtevo kontraktorja opravi kooperant (Hrastelj, 1995, str. 158).

Podizvajalstvo je torej odnos, ki presega kupoprodajne odnose; je prehodna oblika med kupoprodajnim razmerjem ter vlaganji oz. intenzivnejšim sodelovanjem (Kljajčič, 2000, str. 394).

Najboljši izdelki za pogodbeno izdelavo so tisti, pri katerih so prihranki pri izdelavi večji kot so prevozni in špedicijski stroški, stroški carin, režijski stroški itd. V realnosti obstajajo določene vrste izdelkov, ki so še posebej primerni za pogodbeno izdelavo. To so izdelki, za katere je značilno, da so (Hrastelj, 1995, str. 159):

1. delovno intenzivni in se odlikujejo po standardizirani izdelavi in tehnologiji ter standardiziranih specifikacijah
2. jim je za razliko od modnih izdelkov lažje napovedati prodajo
3. zanje je značilno ugodno razmerje med ceno in težo
4. pri njihovem uvozu se obračunavajo sorazmerno nizke carine

Zmotno je mnenje, da so izdelki pri pogodbeni izdelavi tehnološko enostavni, da so kooperanti podjetja z zastarelo tehnologijo in da so locirani predvsem v državah v razvoju. Skoraj vsi proizvajalci laserskih tiskalnikov električnih motorčkov ne proizvajajo sami, temveč jih naročajo pri japonskem Cannonu. Nokia ima samo doma (na Finskem) skoraj tristo kooperantov (Shy in Stenbacka, 2002, str. 1). Res pa je, da se pri enostavnih in tehnološko nezahtevnih izdelkih podjetja zatekajo h kooperantom s poceni delovno silo v državah v razvoju.

Pogodbeno izdelavo lahko razdelimo na tri oblike (Hrastelj, 1995, str. 160), ki se v praksi prekrivajo:

1. ekonomska pogodbeno izdelava
2. specializirana pogodbeno izdelava
3. kapacitetna pogodbeno izdelava

Ekonomska pogodbeno izdelavo nekateri avtorji ne štejejo med prave pogodbene izdelave, saj gre v tem primeru za občasno, nenačrtovano proizvodnjo. Do ekonomske pogodbene izdelave pride npr. tedaj, ko je kontraktor računal, da bo pogodbeno obveznost izpolnil sam, vendar pa kasneje ugotovi, da obveznosti ne bo sposoben izpolniti. Takrat poišče kooperanta, ki namesto njega izpolni prevzeto obveznost.

Pri specializirani pogodbeni izdelavi praviloma prihaja do rednih naročil pri kooperantih, ki imajo specializirano opremo in so razvili posebne postopke in znanja; gre torej za srednjeročno in dolgoročno poslovno razmerje, ki je tudi v mednarodnem poslovanju najbolj perspektivno. Od razvitosti kooperanta je odvisno, kakšno delovno pomoč daje kontraktor kooperantu.

Za kapacitetno pogodbeno izdelavo je značilno, da je kontraktor sam sposoben izvesti sprejeto pogodbeno naročilo, vendar ne v določenem roku, ali pa so stroški tako visoki, da bi

izgubil konkurenčnost. Zaradi tega poišče kooperanta, ki je v kakšnih fazah izdelave bolj konkurenčen. Za kooperanta je ta oblika pogodbene izdelave manj varna, saj bo v primeru recesij kontraktor naročila najprej zmanjšal pri njem.

Pogodbeno izdelavo je mogoče deliti tudi glede na »predmet« izdelave, in sicer (Verheyden et al, 1996, str. 7):

1. pogodbeno izdelava, povezana z izdelki
2. pogodbeno izdelava, povezana s proizvodno opremo
3. pogodbeno izdelava, povezana s storitvami

Pri prvi obliki kooperant proizvede le izdelek ali vrsto izdelkov, ki jih kontraktor prodaja. Pri drugi obliki kooperant proizvede proizvodno opremo oz. del opreme, ki jo kontraktor uporablja pri lastni proizvodnji, pri tretji obliki pa kooperant nudi storitve, ki so bistvene za delovanje kontraktorja, vendar so ločene od njegove primarne dejavnosti.

2.3.2. Razvoj pogodbene izdelave

Pri analizi pogodbenih izdelav v zadnjih tridesetih letih (Hrastelj, 1995, str. 163) lahko razberemo štiri razvojne stopnje (glej tabelo 2). Za prvo stopnjo (slučajnostna) so značilne dolge proizvodne serije priložnostnih poslov, izdelki so praviloma anonimni in se prodajajo v nižjih cenovnih segmentih. Za drugo stopnjo (soodvisna) so prav tako značilne dolge proizvodne serije nezahtevnih izdelkov, vendar so tu posli že srednjeročni. Proizvedeni izdelki se prodajajo v okviru blagovnih znamk kontraktorjev. Pri tej stopnji že prihaja do prenosa konvencionalnega znanja (know-how) od kontraktorja h kooperantu. Pri tretji stopnji (integrativni) je kooperant integriran v sistem kontraktorja. Prevladujejo kratke serije modnih izdelkov, ki se prodajajo v okviru blagovnih znamk kontraktorja. Tehnološka raven kooperanta je na visoki ravni, včasih sodeluje tudi pri razvoju novega izdelka. Četrta stopnja (razvita) je nadaljevanje tretje: kontraktor lahko opusti proizvodnjo pri sebi doma, vlaga pri kooperantu, lahko pa se celo zgodi, da kooperant prične z vlaganjem pri kontraktorju. Nekdanji kooperanti in kontraktorji postanejo partnerji.

Tabela 2: Evolucija pogodbene izdelave

stopnja	žarišče	prenos know-howa	časovno obdobje
prva – slučajnostna	dolge serije in nizki stroški	neznatni ali nikakršni	nekaj mesecev
druga – soodvisna	letne pogodbe in standardizirani izdelki	konvencionalna znanja in priučevanje	eno leto
tretja – integrativna	kooperant je del sistema, koprodukcija – male serije	intenziven v obe smeri, razširitev sodelovanja	pet- ali večletne pogodbe
četrti – razvita	vlaganje v obe smeri, prodaje z blagovno znamko doma	poglobljen, kooperant postane partner	brez omejitev

Vir: Hrastelj, 1995, str. 163.

2.3.3. Novi trendi pri pogodbeni izdelavi

Zaradi čedalje večje necenovne konkurence, čedalje krajših življenjskih ciklov izdelka in zniževanja stroškov se klasična pogodbeni izdelava spreminja; partnerji poskušajo vzpostaviti poglobljen, tesnejši odnos. Lastnosti sodobne pogodbene izdelave lahko strnemo v naslednje točke (Garrigos-Soliva, B.I.², str. 4, 5):

1. čedalje večja zavezanost h kvaliteti izdelkov, tako s strani kontraktorja kot kooperanta
2. povečanje fleksibilnosti v proizvodnem procesu
3. povečanje pretoka informacij med kontraktorjem in kooperantom
4. kooperanti so prisotni že pri začetnih fazah razvoja izdelka
5. skrajšanje časa dobave (just in time)
6. z izdelkom se dobavlja čedalje več storitev
7. zmanjšanje izmeta pri proizvodnem procesu
8. zniževanje stroškov tako na strani kontraktorja kakor na strani kooperanta
9. oblikovanje industrijskih skupin, ki slonijo na enakih ali komplementarnih poslih
10. zmanjševanje števila kooperantov s strani kontraktorja, vendar imajo ti kooperanti nadaljnje podizvajalce (piramidna oblika)
11. čedalje daljše, lojalnejše in bolj poglobljene vezi med kontraktorjem in kooperantom

Za vzdrževanje ter poglobljanje tesnih odnosov med partnerji obstajajo štirje ključni pogoji (Bowman, Faulkner, 1997, str. 247):

² Študijo je pripravila Organizacija Združenih narodov za industrijski razvoj (UNIDO) in v času pisanja še ni uradno izšla.

1. uravnoteženost koristi obeh partnerjev od povezave
2. razvijanje novih dejavnikov, ki partnerje povezujejo
3. nenehni razvoj novih projektov
4. odprtost do neprekinjenega medsebojnega učenja

Whitten (1991, str. 2) kot najpomembnejši dejavnik dolgoročnega obstanka ter uspešnega delovanja pogodbene izdelave navaja managersko filozofijo »zmagaj-zmagaj« (angl. *win-win*). Obe strani morata poznati in razumeti cilje druge ter sodelovati, da bi bili rezultati v obojestransko korist. V preteklosti se je pri pogodbeni izdelavi uporabljal predvsem »kdo bo koga« pristop. Pri tem pristopu je ena stran nasprotno vedno štela za nasprotnika, ki ga je potrebno premagati.

3.3.4. Potencialne koristi ter potencialne pomanjkljivosti pogodbene izdelave

Mednarodne analize dokazujejo, da ima od pogodbene izdelave koristi celotno gospodarstvo. Koristi kontraktorja in kooperanta ni potrebno posebej dokazovati, saj v primeru, da jih ne bi bilo, ne bi prihajalo do sklepanja podobnih pogodb.

Po študiji UNIDA (Garrigos-Soliva, B.l., str. 40-44) so koristi kooperantov predvsem v povečani stopnji uporabe kapacitet, kar vodi v povečanje produktivnosti, realizacije in s tem dobička. To povečuje varnost zaposlenih ter včasih privede tudi do novega zaposlovanja. Pomembna korist pri majhnih kooperantih je tudi stabilnost naročil, ki si jo zagotovijo preko pogodbene izdelave. Pogodbena izdelava vodi v specializacijo, ki omogoča učinkovitejše poslovanje ter povečanje tržnega deleža (tudi z novim podkontrahiranjem). Pogodbena izdelava omogoča prenos znanja, tehnologije, standardizacije in nenazadnje tudi organizacijskih in managerskih veščin s kontraktorja na kooperanta. Pomoč pri financiranju kooperanta s strani kontraktorja je redka, vendar mogoča.

Bistvene koristi za kontraktorja so po isti študiji UNIDA (Garrigos-Soliva, B.l., str. 40-44) predvsem dobavljivost izdelkov oz. storitev po nižjih stroških (nižje lastne cene), kar vodi v nižje končne cene in s tem k večji konkurenčnosti. Nižje lastne cene proizvodov so možne, ker so kooperanti fleksibilnejši, proizvodno učinkovitejši (specializacija), z nižjimi režijskimi stroški (nižji stroški trženja, računovodstva itd.) in včasih kapitalno manj intenzivni. Pogodbena izdelava omogoča kontraktorjem naročanje pravšnjih količin (nižje zaloge). Zaradi specializacije kooperantov je kvaliteta izdelkov ponavadi boljša. Poleg tega predstavlja pogodbeno izdelavo rezervno alternativo v primeru izpada lastne proizvodnje ter izhod v sili v primeru nezmožnosti realizacije pogodbenih obveznosti.

Koristnost podkontrahiranja za celotno (svetovno) gospodarstvo je v tem, da pospešuje gospodarski razvoj, s tem da (Garrigos-Soliva, B.l. str. 40-44):

1. omogoča optimalno alokacijo nacionalnih virov (ne glede na relativno redkost) ter zmanjšuje stopnjo neuporabljenih kapacitet
2. predstavlja substitucijo uvoza (povečuje »lokalno komponento«)
3. spodbuja nastanek, razvoj in rast malih ter srednjih podjetij
4. prispeva k decentralizaciji industrije³
5. omogoča razvoj človeških virov (pospešuje nastanek podjetniške kulture, visoko izobražene delovne sile itd.)⁴

Kakor vsak odnos tudi podkontrahiranje skriva vrsto pasti, ki predstavljajo nevarnosti tako za naročnika kakor podizvajalca. Hrastelj (1990, str. 102, 103) navaja vrsto pomanjkljivosti za obe strani. Potencialne pomanjkljivosti za kontraktorja predstavljajo:

1. odstopanja podizvajalcev od dogovorjenih specifikacij
2. neizpolnjevanje dogovorjenih dobavnih rokov
3. prekomerno zaposlovanje sredstev kontraktorjev s strani podizvajalcev

Prav tako ima odnos pogodbene izdelave določene potencialne pomanjkljivosti tudi za kooperante:

1. diktat vrednotenja posla (normativi, cene) s strani kontraktorjev
2. možnost zamude plačil
3. zahteva po nerealno kratkih dobavnih rokih
4. zahteva po nerealnih tehničnih pogojih (brez toleranc)
5. čezmerne zaloge zaradi kazni pri dobavi z zamudo
6. možnost, da kontraktorji ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz srednjeročnih in dolgoročnih pogodb
7. nevarnost proizvodnje za izključno enega kontraktorja
8. možnost ohromelosti ustvarjalne dejavnosti kooperanta

Vsak konkretni primer podkontrahiranja je potrebno oceniti glede na prednosti in pomanjkljivosti, ki jih prinašajo kontraktorju ter kooperantu. Potrebno je analizirati priložnosti in nevarnosti ter poskušati negativne elemente omiliti v korist obeh pogodbenih strani.

2.3.5. Stanje pogodbene izdelave v Sloveniji

Z razpadom skupnega jugoslovanskega trga in z osamosvajanjem se je Sloveniji močno poslabšala mreža pri kooperantskih dobavah. Prvi val upadanja je verjetno predstavljal pretrganje vezi s srbskim gospodarstvom v še skupni državi, drugi val pa osamosvajanje Slovenije. Podjetja torej niso upoštevala temeljne tendence globalizacije, t.j. izgradnjo strateških medpodjetniških povezav. Zaradi takšnega razvoja dogodkov je prihajalo do zmanjšanja izkoriščenosti, zmogljivosti in znižanja obsega proizvodnje ter ostalih kategorij, ki

³ Predvsem v državah, ki so imele centralno-planski ekonomski sistem.

⁴ Pomembno predvsem v državah v razvoju.

so neposredno povezane z zmanjšanjem kooperantskih dobav. Zaskrbljujoče je tudi dejstvo, da zmanjšanje dobav negativno vpliva na specializacijo, vpeljavo inovacij, aplikativno raziskovanje in na upadanje konkurenčnosti slovenske predelovalne industrije (Gmeiner, 1996, str. 14-15).

S povečanjem neposrednih tujih, zlasti novih (angl. *greenfield*) investicij, bi se v Sloveniji povečalo tudi medpodjetniško sodelovanje, saj imajo »greenfield« investicije ponavadi multiplikativni učinek na lokalno gospodarstvo.

3. PAPIRNIŠKA INDUSTRIJA

3.1. Kratka zgodovina papirja

Človeštvo uporablja papir že dva tisoč let. Prvi poznani vzorci uporabe papirja segajo v leto 150 našega štetja in sicer na Kitajsko. Evropa je papir začela uporabljati tisoč let pozneje. Šele leta 1100 so v Španiji postavili izdelovalnico papirja. Španija je bila tedaj še pod arabsko oblastjo. Priprava snovi je potekala iz cunj, izdelava papirja je bila ročna in zato naporna ter zamudna. Leta 1268 je nastal prvi papirni mlin za izdelavo papirja v Evropi, v Fabrianu, blizu Ancone v Italiji. Organizirane obrate za izdelavo papirja so takrat imenovali papirni mlini, ker so obrati imeli vodna pogonska kolesa in so na zunaj spominjali na mline za žito (Bonač, 1985, str. 7-13).

Iz različnih virov lahko sklepamo, da sega pričetek izdelave papirja na Slovenskem v leto 1530. Takrat naj bi na Poljanah pri Ljubljani začel delovati prvi papirni mlin. Leta 1579 nastane drugi mlin na Fužinah pod Ljubljano. Kasneje zgradijo na tem mestu papirnico Vevče, ki od samega začetka deluje kot strojna izdelovalnica papirja (Bonač, 1985, str. 14-16).

Sprva je človeštvo uporabljalo papir le kot nosilec podatkov (za pisanje), kasneje, ko so se proizvodne kapacitete povečale ter ko se je izboljšala proizvodna tehnologija, pa se je papir začel uporabljati tudi za izdelavo embalaže, higienskih izdelkov itd.

3.2. Industrija papirja in vlaknin

Celotno papirniško industrijo lahko glede na proizvedene izdelke razdelimo na tri velike skupine, in sicer na:

1. industrijo vlaknin
2. industrijo papirja
3. industrijo predelave papirja

Medtem ko industrija vlaknin proizvaja celulozo, pulpo ter kemikalije, potrebne za proizvodnjo kartona in papirja, industrija papirja proizvaja karton in papir, namenjen predelovalni industriji.

Celotna svetovna proizvodnja papirja in kartona je leta 2001 znašala 316.646 tisoč ton (glej tabeli 1 in 2 v prilogi 1). Največje proizvajalke ter istočasno največje potrošnice papirja so Združene države Amerike s 25,50% deležem v svetovni proizvodnji ter 27,55% deležem v svetovni potrošnji, sledijo ji Kitajska z 10,11% deležem v svetovni proizvodnji ter 11,96% deležem v svetovni potrošnji ter Japonska z 9,71% deležem v svetovni proizvodnji ter 9,66% deležem v svetovni potrošnji (Vir: Internet: http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050950014119/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60).

Slovenija je leta 2001 s 559 tisoč ton proizvedenega papirja in kartona (0,18% svetovne proizvodnje) zasedla 38. mesto v svetovnem merilu. Porabili pa smo komaj 62 tisoč ton oz. 0,02% celotne svetovne potrošnje papirja in kartona (Vir: Izračunano na podlagi interneta: http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050950014119/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60 Paperloop.com).

Glede na namen uporabe delimo papir na štiri velike skupine:

1. papir, namenjen tisku (angl. *graphic papers*)
2. papir in karton, namenjena embaliranju (angl. *packaging paper and board*)
3. tisu papir⁵ (angl. *tissue paper*)
4. ostale vrste papirja in kartona (angl. *other paper and board*)

3.3. Tisu papir

Tisu papir je papir, iz katerega se izdeluje toaletni papir, kuhinjske brisačke, papirne robčke, serviete in podobne izdelke. Papir je lahko iz čiste celuloze ali recikliran. Največ tisu papirja so proizvedli v Severnoameriški regiji, sledijo ji Azija, Evropa ter Latinska Amerika (glej tabelo 3 v prilogi 1).

Povprečne stopnje rasti na svetovnih tržiščih so se v prejšnjem desetletju gibale med 2 in 7%, odvisno pač od zrelosti in zasičenosti tržišča. Leta 2001 je svetovna proizvodnja znašala skoraj 21,7 mio. ton tisu papirja. Vrednostno je to znašalo približno 31 mia. ameriških dolarjev. Napovedi predvidevajo povprečno letno rast 3,3% do leta 2010. Zato lahko sklepamo, da bo svetovna proizvodnja tisu papirja leta 2003 preseгла 23 mio. ton, v vrednosti več kot 33 mia ameriških dolarjev (Vir: Izračunano na podlagi interneta: http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050831988798/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60).

Zanimivo je, da je svetovni trg tisu papirja eden izmed najbolj dinamičnih tržišč nasploh. Izdelki iz tisu papirja ponavadi sploh ne poznajo recesij (toaletni papir, brisače, prtički, robčki itd). K tej dinamiki veliko prispevajo italijanska podjetja, ki predelujejo tisu papir (Shahery, 2000).

Italijanski predelovalci povečujejo vrednost izdelkov z uvajanjem lastnih blagovnih znamk. Na vsak način poskušajo s svojimi izdelki prodreti v zahodno in severno Evropo, kjer so zasidrani SCA, Kimberly Clark, P&G, Pap Star idr. Po drugi strani bijejo bitko tudi doma, saj poskušajo ti evropski kolosi, prav tako preko lastnih blagovnih znamk, prodreti na italijanska tla (pravzaprav v evropski del Sredozemlja). Z lastnimi izdelki poskušajo »spremljati« ljudi na počitniških potovanjih (Shahery, 2000).

Eno izmed takih italijanskih podjetij je tudi Cartiera di Rivignano oz. Moncart, podjetje za predelavo tisu papirja (angl. *paper converter*), ki je v lasti Cartiere di Rivignano.

3.4. Predstavitev podjetja Cartiera di Rivignano in podjetja Rolpap

3.4.1. Predstavitev skupine podjetij Cartiera di Rivignano

Cartiera di Rivignano s.p.a. je srednje velika papirnica s sedežem v Rivignanu v Videmski pokrajini. Letna proizvodnja znaša približno 135.000 ton specialnih ovojnih papirjev za prehrano⁶; vrednostno je to približno 100 mio. evrov. Ustanovil jo je leta 1961 Augusto Bolzonella. Kljub hitremu razvoju ter razširitvi na druga področja je obdržala družinsko noto; podjetje je ostalo v družinski lasti, trenutno je njegov direktor Cesare Bolzonella, sin ustanovitelja.

Skozi leta se je podjetje preko kapitalskih nakupov v drugih družbah razširilo na proizvodnjo higienskih in sanitetnih izdelkov ter izdelkov za družino in dom⁷. Konkurenčna prednost skupine podjetij okoli Cartiere je, da sami proizvajajo papirje, ki so potrebni za proizvodnjo končnega izdelka. Vendar kljub vsemu podjetja v skupini med seboj tekmujejo kakor da bi nastopala na trgu, npr.: podjetje, ki predeluje tisu papir v serviete lahko kupi papir pri proizvajalcu v lastni skupini ali na trgu, odvisno pač od ponujenih pogojev.

Najpomembnejša podjetja, ki sestavljajo skupino podjetij Cartiera di Rivignano, so: Cartiera di Rivignano iz Videmske pokrajine, Cartiera di Consalice iz Ravene, Cartiera di Santarcangelo iz Riminija, Moncart iz Cremona in Polarcarta iz Luce. V skupini je še nekaj

⁵ Papir, namenjen proizvodnji higienskih izdelkov (toaletni papir, brisačke, prtički, serviete itd.).

⁶ Med ovojne papirje za prehrano štejemo navaden bali ali rjavi ovojni papir (beli ali rjavi kraft), papirje, odporne na maščobe, nadomestek pergamenta, razne konstrukte oz. duplekse (na eni strani je papir, na drugi umetna masa) itd.

⁷ Med higienske izdelke štejemo toaletni papir, papirne robčke, higienske vrečke, plenice za dojenčke in odrasle itd., med sanitetne izdelke štejemo papirne rjuhe za bolnišnice, papirne prtičke za bolnišnice itd., med izdelke za družino in dom pa štejemo serviete, kuhinjske brisačke, papirne prtičke, slinčke itd.

podjetij, vendar v njih Cartiera nima neposrednega nadzora. Skupna realizacija neposredno povezanih podjetij presega 177 mio. evrov. Najpomembnejši trg je Italija, sledijo mu trgi Evropske Unije ter trgi Vzhodne Evrope.

Moncart s.r.l. je največje podjetje za predelavo papirja, ki je pod neposrednim nadzorom Cartiere. V svojih obratih v Cremoni izdeluje serviete, papirne robčke, kuhinjske brisače in podobne izdelke za družino in dom. Letna proizvodnja znaša približno 7 tisoč ton predelanega papirja v vrednosti 10 mio. evrov. Približno eno tretjino izdelkov proda z lastnimi blagovnimi znamkami, ostali dve tretjini pa z blagovnimi znamkami naročnikov.

Da bi Moncart povečal konkurenčne prednosti predvsem tistim izdelkom, ki jih prodaja z lastno blagovno znamko, se je odločil, da bo poiskal podizvajalca. Podizvajalcu bi odprodal dve proizvodni liniji za proizvodnjo serviet ter se istočasno zavezal, da bo od njega odkupil določeno količino izdelkov. Partnerja je našel v slovenskem podjetju Rolpap.

3.4.2. Predstavitev podjetja Rolpap

Podjetje Rolpap d.o.o. je družinsko podjetje iz Moravč pri Gabrovki. Ukvarja se s proizvodnjo in trgovino papirne galanterije⁸. Ima štiri zaposlene, letna realizacija znaša približno 240 tisoč evrov. Trenutno predstavlja domači trg več kot 50% realizacije. Podjetje izvaža predvsem v Nemčijo in na Nizozemsko. Nekaj odstotkov realizacije predstavlja tudi proizvodnja za domačega poslovnega partnerja, ki pa jo v celoti izvozi na zahodni trg.

Na domačem trgu podjetje iz lastnega proizvodnega programa trži predvsem manufakturne vrečke za trgovske mreže (glavna odjemalca sta Mercator in Spar). V končni fazi so te vrečke namenjene pekovskemu pecivu in kruhu.

Iz proizvodnega programa italijanskega poslovnega partnerja (Cartiera di Rivignano) trži Rolpap na domačem trgu predvsem različne vrste ovojnih papirjev za prehrano (t.i. konstrukti oz. dupleksi) ter papir za proizvodnjo konstruktov.

Podjetje izvaža v Nemčijo sendvič vrečke, vendar ne končnim potrošnikom, temveč grosistom. Prav tako se odpira možnost, da bi se sendvič vrečke v različnih izvedbah izvažale tudi v Belgijo. Za tovrstni izdelek v Sloveniji ni tržišča. Za nizozemskega poslovnega partnerja izdeluje podjetje papirne krožničke. Tuj poslovni partner dobavi ves potrebni material, zaračunajo se mu le stroški predelave. Podobna priložnost se mu je leta 2002 ponudila z italijanskim poslovnim partnerjem na področju serviet.

⁸ Artikli, ki vstopajo v trženje v okviru termina papirna galanterija, so: nosilne vrečke (angl. *small, medium and big shoppers*), manufakturne vrečke s podskupinami, ovojnina v rolah in formatu itd.

4. POGODBA O PODKONTRAHIRANJU MED ROLPAPOM IN MONCARTOM

4.1. Splošno o sklepanju pogodb o podkontrahiranju

Pogodbe o podkontrahiranju so ponavadi zapletenejše od enostavnih, čistih pogodb, ki jih obligacijsko pravo poimenuje⁹. Prenos lastništva (ter rizika) stvari je lahko v pogodbah o podkontrahiranju drugače urejeno kot pri enostavni prodajni pogodbi; enako je z obveznostmi kupca (naročnika). Ponavadi so pogodbe o podkontrahiranju sestavljene iz več prodajnih pogodb: naročnik proda material podizvajalcu, podizvajalec izdelke izdelava in jih proda nazaj naročniku. Zapletenost je še toliko večja, če pogodbeni stranki pripadata različnim pravnim redom; pogodba dobi takrat mednarodni značaj¹⁰. Z namenom, da bi se sklepanje teh pogodb olajšalo ter da bi se zagotovilo pravno varstvo obeh pogodbenih strani, Evropska komisija (Verheyden et al, 1996, str. 9-16) predlaga deset točk, ki se jih velja držati pri sklepanju pogodb o podkontrahiranju:

Tehnična in pravna specifikacija. Za uspešno pogodbeno razmerje morajo biti pravice in obveznosti strank jasno določene in razmejene, zato je najbolje, da je pogodba o podkontrahiranju v pisni obliki. Pogodbi naj se priloži natančne tehnične specifikacije izdelkov v obliki načrtov, skic, tehničnih izračunov itd. Naročnik naj, kolikor se le da natančno, specificira tudi ostale obveznosti podizvajalca pri izdelavi izdelkov, npr: vrsta embalaže, način skladiščenja, tolerance, količine, dimenzije itd. S pravnega vidika pa je potrebno natančno specificirati vsaj prenos lastništva in rizika, način in čas plačila (še posebej, če material priskrbi naročnik) ter odgovornost za neizpolnjevanje pogodbe.

Predpogodba. Na nekaterih gospodarskih področjih (ponavadi pri izdelkih visoke tehnologije) je bodoči podizvajalec poklican, da zaradi svojega znanja in ekspertize opravi določeno raziskavo, s katero lahko potrdi, da je spodoben izpolniti naročilo bodoče pogodbe. Včasih se zgodi, da podizvajalec oblikuje, razvije ali celo izdelava prototipe izdelka, ki bo predmet pogodbe o podkontrahiranju. V tem primeru nastane med bodočim naročnikom in bodočim podizvajalcem predpogodba, ki veže pogodbeni stranki k sklenitvi pogodbe o podkontrahiranju. Predpogodba mora predvideti predvsem kdaj na novo oblikovani oz. razviti izdelki ustrezajo zahtevam bodočega naročnika, torej v katerem primeru se bo pogodba o podkontrahiranju sklenila in kako si bosta pogodbeni strani delili stroške, nastale zaradi razvoja in oblikovanja izdelkov.

⁹ Npr. prodajna pogodba, menjalna pogodba, zakupna pogodba itd.

¹⁰ Mednarodni značaj pogodbe lahko opredelimo na podlagi stalnega prebivališča strank (sedeža) v različnih državah, ali pa če ima pogodba »pomembno povezavo z več kot eno državo« ali če pogodba vsebuje »izbiro med pravnimi pravili različnih držav« ali če pogodba »zadeva interese mednarodne trgovine« (Tratar, 1999, str. 428).

Določitev optimalne vrednosti. Pri pogodbi o podkontrahiranju je zelo pomembno, da se določi »optimalno vrednost«, tako da nobena stran ne izkorišča druge. Naročnik se mora zavedati stroškov in akcij, ki jih je podizvajalec primoran izvesti, da zadosti zahtevam pogodbe. Že na tej stopnji se je potrebno dogovoriti o pravicah intelektualne lastnine ter o zaupnosti podatkov, še posebej v primeru, če je podizvajalec izvedel predhodne raziskave. Pogodbe v »obojestransko« korist so veliko plodnejše kakor pogodbe, kjer ena stran (očitno) »izkorišča« drugo.

Dobava materiala. Pri podkontrahiranju se velikokrat zgodi, da material ali sestavne dele dobavi naročnik. Včasih lahko naročnik celo določi, pri katerem dobavitelju mora podizvajalec nabavljati material. Vendar je ne glede na poreklo materiala potrebno določiti pogoje, kdaj material ustreza in kdaj ne. Če material dobavlja naročnik, je potrebno določiti, kaj se zgodi z ostanki materiala ali z izmetom. Potrebno je določiti tudi, kaj se zgodi z materialom in sestavnimi deli po izpolnitvi ali prekinitvi pogodbe, še posebej, če se material ne da uporabiti pri izdelavi drugih izdelkov.

Dizajn. Naročnik ponavadi poskrbi za dizajn izdelkov. Včasih je podizvajalec zaradi svojega znanja in izkušenj poklican, da poda mnenje o določenih lastnostih izdelka. Če v pogodbi ni drugače navedeno, so ta mnenja le informativne narave; podizvajalec ponavadi ne prevzema odgovornosti za razvoj ali dizajn izdelkov. Mnenja in nasveti podizvajalca morajo biti podana v dobri veri. Pri določitvi dizajna (lastnosti) izdelkov morata stranki težiti k čim manjši uporabi splošnih izrazov, kot so »normalna kvaliteta«, »v dobrem stanju« itd. Ker je večina izdelkov iz pogodb o podkontrahiranju stroškovno občutljivih, je proizvodnja le-teh kompromis med proizvodnimi stroški ter zahtevano kvaliteto. Nezaдостna kvaliteta izdelkov je lahko posledica npr. mehanične ali električne narave, zato splošni opis ne zadostuje.

Sprememba specifikacij. Pomembno je, da se pogodbeni stranki dogovorita o načinih in metodah, kako spreminjati specifikacije. Do majhnih sprememb specifikacij prihaja ponavadi zaradi praktičnih razlogov proizvodnje. Potrebno je razlikovati tri vrste sprememb: spremembe, ki zahtevajo spreminjanje vseh, tudi že izdelanih izdelkov (angl. *retrofit*), spremembe, ki zahtevajo spreminjanje novih izdelkov (angl. *rework*) ter spremembe, ki minimalno vplivajo na proizvodno linijo in na dobavo izdelkov (angl. *phase in*). Določiti je npr. potrebno, kdo nosi stroške sprememb, kaj se zgodi z že narejenimi izdelki, kaj z neustreznimi orodji itd. Včasih se sprememba tiče le dokumentacije, ki naj bi ob dobavi spremljala blago (npr. dodaten certifikat o opravljeni kontroli blaga). Tudi v tem primeru je potrebno določiti način, kako do te spremembe pride in kdo nosi stroške spremembe.

Oprema (orodja, utenzilije, stroji itd.). V primeru, da podizvajalec uporablja za izpolnjevanje pogodbe lastno opremo, nosi sam variabilne in fiksne stroške proizvodnje, prav tako »trpi« stroške materiala, ki vstopa v proizvodni proces. Ponavadi so take rešitve prisotne pri predelavi in dodelavi polizdelkov ali izdelkov. Pri večjih in dolgoročnejših pogodbah je podizvajalec primoran na novo nabaviti orodja in stroje, da bi lahko izpolnil pogodbo. V tem

primeru se morata pogodbeni stranki dogovoriti, ali bo podizvajalec novo opremo kupil sam, z lastnimi sredstvi oz. s kreditom ali pa bo pri nabavi nove opreme (delno ali v celoti) sodeloval tudi naročnik.

Pri podkontrahiranju delimo opremo (orodja, utenzilije, stroje itd.) v dve skupini:

1. standardna oprema (oprema, ki ni nujno vezana na izpolnitev točno določenega naročila)
2. namenska oprema (oprema, ki ima natančen namen; ponavadi izdelava te opreme spada pod okrilje industrijske lastnine naročnika)

Naročnik ponavadi priskrbi opremo:

1. če nabavni stroški predstavljajo preveliko breme za podizvajalca
2. če so poslovni odnosi med stranema dolgoročni ter dobro uveljavljeni
3. če bi bil začetek uporabe nove opreme (testiranje opreme, uvajanje delovne sile itd.) s strani podizvajalca časovno ter denarno potraten
4. če običaji predvidevajo, da opremo priskrbi naročnik
5. če je dizajn (funkcionalnost, oblika itd.) opreme takšna, da zadovolji le potrebe tega naročnika
6. če želi naročnik obdržati pridržno pravico na opremi

Podizvajalec nosi nabavne stroške opreme:

1. če stroški zanj ne predstavljajo posebnega bremena
2. če odnosi z naročnikom niso dolgoročni oz. že uveljavljeni
3. če se da opremo kasneje uporabiti za dobavljanje drugim kupcem
4. če je postala ta oprema na tem gospodarskem področju običajna

Če podizvajalec opremo nabavi sam, jo lahko uporabi pri dobavljanju izdelkov drugemu kupcu celo med trajanjem pogodbe o podkontrahiranju. Lastna nabava je seveda draga in rizična, nevarno je tudi, da zaradi prekinitve pogodbe naložba ne bo v celoti amortizirana.

Stroške opreme si lahko pogodbeni stranki delita. Običaj je, da naročnika bremenijo stroški razvoja in izdelave opreme, medtem ko podizvajalca bremenijo stroški testiranja in natančnega nastavljanja ter regulacije opreme. Pomembno je, da je način delitve v pogodbi natančno določen.

Vzdrževanje. Pri dolgoročnih pogodbah je potrebno poskrbeti za vzdrževanje opreme. Ponavadi vzdrževanje bremeni lastnika, vendar se pri podkontrahiranju dogaja, da mora za vzdrževanje opreme poskrbeti podizvajalec, četudi ni lastnik. V vsakem primeru mora podizvajalec poskrbeti, da je oprema v operativnem stanju. Če podizvajalec uporablja opremo pri svojih drugih dejavnostih (oskrbovanje drugega kupca), je potrebno v pogodbi navesti, kako se bo v tem primeru delilo stroške vzdrževanja. Možno je tudi, da bo opremo, ko ta ni

zasedena, uporabil naročnik sam. Tudi v tem primeru je potrebno določiti delitev stroškov vzdrževanja.

Zamenjava opreme. Predvsem je pri dolgoročnih pogodbah potrebno v sami pogodbi določiti način, kako se bodo vršila večja popravila, obnova oz. zamenjava opreme. Določiti je potrebno mejo, kdaj popravila še vedno spadajo pod redno vzdrževanje ter katero pogodbeno stranko bodo večja popravila, obnova oz. zamenjava opreme bremenila. Ponavadi je način obnove oz. zamenjave enak kakor nakup nove opreme, čeprav je pri obnovi oz. zamenjavi naročnik manj zainteresiran za udeležbo. Potrebno je določiti tudi koga bremenijo morebitna popravila, ki so posledica škode, nastale zaradi višje sile.

Kaj se zgodi z opremo ob izpolnitvi pogodbe? Ob izpolnitvi pogodbe je lastnik opreme tista pogodbeni stran, ki je zanjo plačala, čeprav ima pri podkontrahiranju včasih naročnik nakupno opcijo v zvezi z opremo. Nakupno opcijo si naročnik zagotovi zato, ker se ponavadi oskrbuje z več strani. Opremo po izpolnitvi pogodbe lahko namesti pri drugem podizvajalcu oz. zmanjša možnost, da ta podizvajalec oskrbuje njegovega konkurenta. Če naročnik izkoristi opcijo, plača preostalo vrednost opreme, zmanjšano za morebitne stroške, ki jih je podizvajalec z opremo imel, a jih ni diskontiral v ceni izdelkov. Pri zahtevnejših izdelkih naročnik včasih naloži podizvajalcu, da zaradi izdelave rezervnih delov opremo hrani za določen čas. V primeru, da opremo obdrži podizvajalec, lahko naročnik omeji uporabo zaradi konkurenčne klavzule.

4.2. Zgodovina pogodbe o podkontrahiranju med Moncartom in Rolpacom

Rolpap je s Cartiero di Rivignano (ki je lastnica Moncarta) sodeloval že od leta 1993. V večini primerov je šlo za kupoprodajne posle. Rolpap je v Cartieri kupoval papir, namenjen embalaži živilskih izdelkov. V dveh primerih pa je Cartiera poiskala kupca za nekaj izdelkov, ki jih Rolpap sam proizvaja. Eden izmed teh dveh kupcev je postal pomemben poslovni partner. Tako se je porodila ideja, da bi lahko Cartiera oz. podjetja, ki so v njeni lasti, nekatere izdelke naročala pri Rolpapu. Ker so bili odnosi med podjetjema dobri, so se pogajanja hitro zaključila. Zaradi obojestranskega zaupanja ter prizadevanja, da bi čimprej pričeli s proizvodnjo, je bila pogodba o dobavi blaga Rolpapa Moncartu sklenjena v ustni obliki na začetku leta 2002.

Kasneje je italijanski partner izrazil željo, da bi rad to pogodbo spremenil v pisno obliko, zato je oblikoval predlog pogodbe o dobavi blaga, ki se, na željo Rolpapa, glasi v nemščini. Pogodba v pisni obliki še ni bila podpisana. (Ker je bila ena proizvodna linija v slabem stanju, se Rolpap trenutno še vedno ukvarja z zagonom te linije ter ima še vedno začetne »otroške« težave pri dobavi izdelkov.)

Pogodba, ki jo je oblikoval Moncart, ureja vrsto določil, ki sta jih pogodbeni stranki v ustni pogodbi izpustili (npr. sodna pristojnost, retencijska pravica Moncarta, odkupna pravica Rolpapa pri strojih itd.). Vzorec pogodbe, ki jo je predlagal Moncart, ne odraža dejanskega stanja (npr.: stroji so že v Sloveniji, proizvodnja se je delno že pričela itd.), vendar so iz nje razvidne vse obveznosti in pravice obeh strani.

V prilogi 2 je prepis predloga pisne pogodbe (v nemščini) med Moncartom in Rolpapom o dobavi blaga. Zaradi zaupnosti podatkov so izpuščeni vsi konkretni podatki (cene, količine itd.), vendar so pravice in obveznosti razvidne.

V prilogi 3 je prevod predloga pisne pogodbe o dobavi blaga v slovenščini. Prevod ni uraden in služi le kot pripomoček za razumevanje nemškega izvirnika.

5. PRAVNI VIDIK POGODBE O PODKONTRAHIRANJU

5.1. Nominantne in inominantne pogodbe

V sodobnem obligacijskem pravu velja popolna pogodbeno svoboda. Pogodbe se lahko svobodno sklepajo in svobodno vsebinsko urejajo; stranke niso omejene s tipi pogodb, ki jih določa zakon. Za sklenitev pogodbe načeloma zadostuje le volja strank. V primeru, da stranki v pogodbi nista obdelali (predpisali) vseh mogočih stanj, priskoči na pomoč zakon. Zakon postavlja pravila, ki stopijo na mesto tistega, kar se pogodbeni strani nista dogovorili. Pravila, ki jih določa zakon, izhajajo iz dolgoletne prakse. Postavljena so tako, da v največji meri varujejo poslovne, ekonomske in pravne interese obeh strani (Grilc, 1996, str. 16).

Kljub načelu svobodnega (vsebinskega) urejanja pogodb, pozna sodobno obligacijsko pravo nekaj tipičnih, enostavnih pogodb. Te pogodbe pravo poimenuje, določi njihovo vsebino ter obveznosti posameznih strani. S tega vidika lahko torej pogodbe delimo na nominatne (imenske) in inominatne¹¹ (neimenske). Obveznosti in pravice pogodbenih strani nominatnih pogodb so torej v pravnem redu natančno določene, medtem ko obveznosti in pravice pogodbenih strani inominatnih pogodb pravo razlaga (ščiti) preko splošnih obligacijskih načel, pravil ali predpisov.

Vendar je pri nominatnosti potrebno ločiti vsaj med deskriptivnim in informativnim nominiranjem. Ta ločitev je pomembna predvsem v primeru, da se deskriptivno in informativno nominiranje ne ujemata. Npr.: dve italijanski podjetji skleneta dolgoročno pogodbo z imenom »prodajna pogodba o ...«. Ker pa ima pogodba dolgoročni značaj, se po 1559. členu italijanskega Civilnega zakonika (Il Codice Civile Italiano, 2003, v nadaljevanju

¹¹ Nekateri avtorji štejejo te pogodbe za »*sui generis*« (lat.) pogodbe, pogodbe ki nimajo specifičnega imena, pravna razlaga obveznosti iz teh pogodb je podvržena splošnim določilom pogodbenega prava (Verheyden et al, 1998, str. *xxi*).

CC)¹² šteje za oskrbovalno pogodbo (it. *contratto di somministrazione*). Po CC-ju spadata obe pogodbi v krog nominatnih pogodb. Ko sta stranki pogodbo poimenovali, je šlo le za informativno nominiranje, ki služi le za njuno orientacijo. Deskriptivno nominiranje bi kasneje pogodbo »preimenovalo« v pogodbo o oskrbovanju. Podlaga za katerokoli imensko razvrščanje pogodb je lahko le deskriptivno nominiranje.

5.2. Nominantnost pogodbe o podkontrahiranju

Pogodbo o podkontrahiranju (angl. *subcontracting*) pravni redi različno obravnavajo. Uvrščajo jo lahko med prodajne pogodbe, pogodbe o delu ali »*sui generis*« (lat.) pogodbe. Večina evropskih pravnih redov obravnava pogodbo o podkontrahiranju glede na predmet pogodbe, za neketare (npr. italijanski pravni red) pa je pomemben tudi čas trajanja.

Nemško pravo npr. obravnava pogodbo o podkontrahiranju kot mešano pogodbo med prodajno pogodbo in pogodbo o delu, odvisno, ali je predmet pogodbe nadomestljiva ali nenadomestljiva stvar (Verheyden et al, 1998, str. 12).

Italijanski pravni sistem uvršča pogodbo o podkontrahiranju glede na predmet pogodbe v tri skupine: med prodajne pogodbe (it. *vendita*), med pogodbe o delu (it. *appalto*) in med pogodbe o oskrbovanju (it. *somministrazione*).

Če se podizvajalec zaveže, da bo naročniku dobavil blago iz svoje redne proizvodnje, se pogodba šteje med prodajne pogodbe. Med prodajne pogodbe se šteje tudi v primeru, če se podizvajalec zaveže, da bo naročniku dobavil blago iz lastne proizvodnje, vendar z minimalnimi spremembami. Za pogodbo o delu se šteje takrat, ko se podizvajalec zaveže, da bo nekaj opravil, ali pa takrat, ko se izdelki, ki jih podizvajalec dobavi naročniku, bistveno razlikujejo od njegove lastne proizvodnje. V primeru, da ima pogodba periodično naravo ali da je kontinuiranega značaja (it. *prestazioni periodiche o continuative*), se po 1559. členu CC-ja šteje za pogodbo o oskrbovanju.

Na podlagi slovenskega Obligacijskega zakonika (Obligacijski zakonik, 2001, v nadaljevanju OZ), bi lahko pogodbo o podkontrahiranju uvrstili med pogodbe o delu (podjemne pogodbe). Vendar 620. člen tega zakonika pravi, da se pogodba, ko se podizvajalec zaveže izdelati neko premično stvar iz lastnega materiala, v primeru dvoma šteje za prodajno pogodbo. Za

¹² Italijanski Civilni zakonik je bil sprejet s Kraljevim dekretom (it. *Regio decreto*) marca 1942. leta ter objavljen v italijanskem Uradnem listu (it. *Gazzetta Ufficiale*) št. 79/1942. Skozi leta je bil ničkolikokrat spremenjen. Internetni vir, na katerega se to delo sklicuje, je neuradni zapis Civilnega zakonika (edicije 1999-2000). Zapis je v fazi posodabljanja. Nekateri deli (knjige) so datirani marca 2000 (Splošne dispozicije k zakonu, Tretja knjiga – o lastnini ter Predpisi o posodabljanju zakona), ostali so starejšega datuma. Navedba vseh sprememb presega okvir tega diplomskega dela.

podjemno pogodbo gre v primeru, če je naročnik priskrbel bistveni del materiala ali če sta pogodbeni strani imeli v mislih predvsem podizvajalčevo delo.

6. RAZLAGA POGODBE O PODKONTRAHIRANJU MED MONCARTOM IN ROLPAPOM

6.1. Splošne značilnosti razlage pogodb

Razlaga pogodb nam omogoča ugotovitev prave vsebine pogodbe ter odpravo nesoglasij med pogodbenimi strankami zaradi spornih določil pogodbe. Predmet razlage pogodb je predvsem vsebina izjavljene volje. Z razlago torej ugotovimo vsebino ne dovolj jasno izjavljene volje pogodbenih strank (Puharič, 1994, str. 129, 130).

Italijanski Civilni zakonik ureja razlago pogodb v členih od 1362 do vključno 1371. Pri razlagi pogodbe se ne omejimo na dobesedni pomen besed, temveč je potrebno raziskati, kakšen je bil namen pogodbenih strank; pri določanju namena se upošteva celotno ravnanje strank, tudi ravnanje po sklenitvi pogodbe (1362. člen CC-ja). Pogodbo se razlaga v dobri veri (1366. člen CC-ja). Izrazi, ki imajo več pomenov, imajo v primeru dvoma tisti pomen, ki je najbližji predmetu in naravi pogodbe (1369. člen CC-ja). Določila splošnih pogojev se v primeru dvoma razlagajo v škodo tistega, ki je pogoje priložil (1370. člen CC-ja).

6.2. Fizični opis ter razvrstitev pogodb

Pogodba iz priloge 3 je sestavljena iz uvoda in šestindvajsetih členov. Vsak člen ureja določeno področje, zato ima vsak člen tudi svoje ime. Šestindvajseti člen govori o prilogah¹³, ki so sestavni del pogodbe. Šestindvajsetemu členu sledi navedba kraja in časa podpisa ter lastnoročni podpis pogodbenih strani. Odstavki posameznega člena so oštevilčeni. V uvodu je predstavljena firma pogodbenih strani, navedeni so njihovi zastopniki ter predpostavke, ki so botrovale k sklenitvi pogodbe.

Pogodba o dobavi blaga iz priloge 3 je dvostranska odplačna pogodba. Sestavljena je iz dveh pogodb, in sicer:

1. prodajne pogodbe, kjer Moncart proda stroje Rolpapu
2. pogodbe o dobavi blaga Moncartu, narejenega s temi stroji

Določiti glavno oz. stransko pogodbo je nemogoče, saj se obe pogodbi prepletata. Pomembnejša je prodajna pogodba o strojih. V primeru, da do te ne bi prišlo, nima smisla razpravljati o protidobavi izdelkov s strani Rolpapa. Celotna pogodba spada med mešane

¹³ Priloge pogodbi niso priložene, saj so eksplicitne, konkretne narave (cena, natančna shema plačil, količina, specifikacija izdelkov itd.).

pogodbene tipe, natančneje med pogodbe z drugačno tipično nasprotno obveznostjo¹⁴. Moncart proda (izroči) stroje Rolpapu, ta mu v zameno dobavi izdelke, razlika se izplača v denarju. Pogodbo bi bilo mogoče po mnenju nekaterih teoretikov (Grilc, 1996, str. 96, 97) zreducirati na menjalno pogodbo z delnim odplačilom.

Delitev pogodbe iz priloge 3 na dve »podpogodbi« je pomembna zato, da se določi pravno naravo celotne pogodbe. Del teorije je mnenja, da se celotno pogodbo obravnava po predpisih tiste pogodbe, ki po teži in vrednosti prestacij prevlada nad drugo (Grilc, 1996, str. 72). Problem nastane, ko se prispevki posameznih »podpogodb« spreminjajo v času. V našem primeru je na začetku prestacija prodajne pogodbe o strojih veliko večja kakor prestacija dobavne pogodbe. Sčasoma pa s povečevanjem dobav izdelkov ta prestacija relativno upada. Torej se na začetku celotna pogodba obravnava kot prodajna pogodba, kasneje pa kot pogodba o dobavi blaga.¹⁵

6.3. Predmet in cena pogodbe

Predmet. Bistvena sestavina vsake pogodbe je predmet pogodbe, torej to, kar bosta stranki dali, storili, trpeli ali opustili. Predmet mora biti mogoč, dopusten, določen ali določljiv (34. člen OZ-ja). Z enakimi besedami predpiše predmet 1346. člen CC-ja (it. *possibile, lecito, determinato o determinabile*).

Pogodba iz priloge 3 je sestavljena iz dveh »podpogodb«, zato sta predmeta pogodbe dva: predmet pogodbe o dobavi blaga so izdelki (določeni v 1. in 2. prilogi pogodbe), predmet prodajne pogodbe o strojih so stroji (določeni v 3. prilogi pogodbe).

Oba predmeta sta mogoča, dopustna ter v pogodbi (oz. v prilogah) določena.

Cene. Ceno strojev ureja 1. odstavek 12. člena pogodbe (glej prilogo 3), ki pravi, da se vrednost strojev razdeli na tretjine; eno tretjino plača Rolpap v denarju, dve tretjini cene se vračunata v ceno izdelkov (kot je opisano v pogodbi v prilogi 4). Cena strojev je v evrih Ex Works, Incoterms 2000, proizvodni obrat Moncarta v Cremoni. 2. in 3. odstavek pogodbe govorita o ceni izdelkov. Ko bo kupnina strojev v celoti izplačana, se bodo cene izdelkov dvignile za 10%. Cene izdelkov so v evrih Delivered Duty Paid, Incoterms 2000, skladišče Moncarta v Cremoni.

OZ ceno pri gospodarskih prodajnih pogodbah ne šteje k bistvenim sestavinam pogodbe. Če v pogodbi kupnina ni določena in v njej ni dovolj podatkov, na podlagi katerih bi jo bilo

¹⁴ To so pogodbe, kjer en partner izpolni obveznost, ki pripada enemu pogodbenemu tipu, drugi partner pa izpolni obveznost, ki pripada drugemu pogodbenemu tipu (Grilc, 1996, str. 71).

¹⁵ V našem primeru je to pomembno, ker italijanski pravni red razlikuje med »navadnimi« prodajnimi pogodbami in prodajnimi pogodbami s ciklično ali kontinuirano naravo (1559. člen CC-ja).

mogoče določiti, mora kupec plačati kupnino, ki jo je prodajalec običajno zaračunaval ob sklenitvi pogodbe. Če te ni, pa primerno kupnino (2. odstavek 442. člena OZ-ja).

Tudi CC določitev cene ne šteje v bistvene sestavine prodajne pogodbe. V primeru, da pogodbeni stranki v pogodbi o oskrbovanju cene nista določili, poteka določitev cene po 1474. členu CC-ja, ki pravi, da če pogodbeni stranki cene nista niti določili niti predvideli mehanizmov za njeno določitev (in če ne obstajajo s strani državnih organov postavljene cene), se domneva, da so pogodbene strani predvidevale ceno, ki jo običajno udejanja prodajalec. Če ima blago borzno ali tržno ceno, se cena določi na podlagi uradnih cenikov kraja, ki je najbližji kraju dobave blaga. V primeru, da se cene kljub vsemu ne da določiti, lahko ceno določi s strani pogodbenih strank pozvana tretja oseba. Če tretji nominacije ne želi ali ne more sprejeti (če stranki ne zmoreta poiskati skupnega nominiranca), postavi tretjo osebo sodišče, kjer je bila pogodba podpisana (1473. člen CC-ja).

Cene izdelkov in strojev so v pogodbi (oz. prilogah) določene oz. določljive. Po izplačilu strojev se cene izdelkov dvignejo za 10%.

Sprememba cene. Pogodba v 4. odstavku 12. člena govori o bistvenih spremembah proizvodne cene: *»V primeru bistvenih sprememb proizvodne cene izdelkov (povišanja ali znižanja) v (enem) tekočem letu, se bosta stranki poskušali dogovoriti o rešitvi v obojestransko korist.«*

Bistvene spremembe proizvodnih stroškov (v pogodbi o delu) ureja 1664. člen CC-ja, ki pravi, da sta v primeru nepričakovanih povišanj ali znižanj materialnih stroškov ali stroškov delovne sile, ki predstavljajo 10% spremembo končne cene, pogodbeni stranki upravičeni do revizije končne cene. Zvišanje ali znižanje cene je dovoljeno samo za razliko, ki prekorači 10% spremembo.

Pogodbeni stranki sta se v primeru spremembe proizvodnih stroškov, ki se odraža v 10% ali večji spremembi končne cene izdelkov s 4. odstavkom 12. člena pogodbe zavezali, da bosta poskušali poiskati novo rešitev v obojestransko korist. Zvišanje ali znižanje cene lahko druga stran omeji le na razliko med dejansko spremembo (ki naj bi bila večja od 10%) in desetimi odstotki. Poleg tega trpi oškodovana stran spremembo cene tekoče leto (eno leto), saj se revizija udejanji šele naslednje leto.

Plačilo kupnine. Plačilo kupnine za stroje ureja 1. odstavek 13. člena pogodbe, ki pravi: *»Rolpap bo tisto tretjino cene strojev, ki jo mora plačati v denarju, poravnal v treh enakih obrokih. Prvi obrok zapade ___ dni, drugi ___ dni, tretji ___ dni od dneva prevzema strojev.«*

Rolpap je Moncartu dolžan poravnati tretjino cene strojev v denarju. Tretjina se razdeli na tri obroke, ki jih mora Rolpap poravnati v dogovorjenih rokih. Izostanek plačila posameznega obroka ni osnova za razdrtje pogodbe, saj po 1525. členu CC-ja neplačilo obroka, ki ne prekorači osmine cene, ne prejudicira razdrtja pogodbe.

Kupnino za proizvedene izdelke ureja 2. odstavek 13. člena pogodbe: *»Plaćilo izdelkov mora biti izvršeno 60 dni od dneva dobave izdelkov, razen če je pisno kako drugače dogovorjeno.«*

Plaćilo pri pogodbah o oskrbovanju ureja 1562. člen CC-ja. V primeru dobav s periodično naravo ustreza plaćilo kupnine velikosti posameznih dobav (it. *singole prestazioni*), v primeru dobav s kontinuirano naravo pa ustreza plaćilo kupnine dejanski porabi (it. *scadenze d'uso*).

Pri pogodbi med Rolpapom in Moncartom gre za dobavo periodične narave, čeprav naj bi proizvodnja potekala nepretrgoma. Dobava izdelkov se izvrši najkasneje 60 dni od dneva, ko je Rolpap dal izdelke na razpolago (od dneva, ko je izpolnil naročilo). Na podlagi velikosti posameznih dobav se izplaća kupnina in sicer najkasneje 60 dni od dneva dobave blaga.

Prekoračitev plaćilnega roka ureja 3. odstavek 13. člena: *»V primeru prekoračitve plaćilnega roka je nasprotna stran upravičena do mesečnih zamudnih obresti v višini 1%, ki se obraćunajo od zapadlega datuma.«*

Zamudne obresti ureja 1284. člen CC-ja. Zakonite obresti znašajo 10% na leto. Obresti, višje od zakonitih, morajo biti v pogodbi pisno določene, v nasprotnem primeru se upoštevajo zakonite obresti (v višini 10% letno).

V pogodbi določena obrestna meja, preraćunana na letno osnovo, zanaša približno 12.7%. Ker je določilo o zamudnih obresti v pisni obliki, je po italijanski zakonodaji zakonito ter za pogodbeni stranki zavezujoće.

Naćin poravnavanja denarnih dolgov predpisuje 1277. člen CC-ja, ki pravi, da se denarni dolgovi poravnajo v valuti, ki je v državi zakonito plaćilno sredstvo. Če se denarni dolg glasi na valuto, ki ni zakonito plaćilno sredstvo, ima dolžnik možnost poravnati dolg v domaći valuti (1278. člen CC-ja). Plaćilo se mora izvršiti v valuti, na katero se glasi denarni dolg, četudi ta ni zakonito plaćilno sredstvo, v primeru, da pogodba vsebuje *»efektivno«* klavzulo oz. če je kako drugaće to določeno (1279. člen CC-ja).

Pogodba (glej prilogo 3) med Moncartom in Rolpapom ne vsebuje efektivne klavzule oz. ni nikjer natanćno določeno, v kakšni valuti pogodbeni stranki poravnata denarne dolgove. Plaćila Rolpapa Moncartu (delno odplaćilo strojev) se bodo izvrševala v evrih, medtem ko pri plaćilih izdelkov lahko Moncart izbira, ali bo dolg poravnal v evrih ali tolarjih.

Kot posredno določitev valutne poravnave denarnih dolgov lahko jemljemo 23. člen pogodbe, ki govori o pogodbenih kazni: *»V primeru, da katera od strani ne spoštuje obveznosti oz. prepovedi ..., mora nasprotni strani takoj izplaćati pogodbeno kazen v višini ___ evrov na kršitev, kakor tudi ___ evrov na dan za vsak dan kršitve pogodbenih obveznosti. ...«*. Poravnava denarnih dolgov iz naslova pogodbenih kazni bo potekala v evrih. Če to določilo posplošimo na poravnave (vseh) denarnih dolgov, se bodo te izvrševale v evrih.

6.4. Pravice in obveznosti pogodbenih strani

Splošne obveznosti. S splošnimi obveznostmi v 3. členu pogodbe (glej prilogo 3) se stranki zavežeta, da bosta primerno upoštevali medsebojne interese ter da bosta v tem oziru ravnali kot dober gospodar. Pogodbeni stranki se bosta pri izpolnjevanju te pogodbe, kolikor je le mogoče, podpirali.

Obveza strank o medsebojnem upoštevanju ter sodelovanju je v skladu s 1176. členom CC-ja, ki govori o marljivosti dobrega očeta družine (it. *diligenza del buon padre di famiglia*) pri izpolnjevanju pogodbenih obveznosti ter v skladu s 1375. členom, ki govori o izpolnjevanju obveznosti v dobri veri (it. *esecuzione secondo buona fede*).

Samostojnost pogodbenih strank ter medsebojno informiranje. 8. člen pogodbe govori o samostojnosti pogodbenih strani. Moncart in Rolpap sta samostojni pogodbeni stranki, ki delata v lastnem imenu in na lasten račun. Nobena stran nima pravice zastopati nasprotno stran ali jo na kakršenkoli način obvezati, če nima pisnega dovoljenja nasprotne strani.

V 9. členu pogodba predvideva medsebojno obveščanje in informiranje o vseh pomembnejših stvareh, ki so povezane z naravo pogodbe. Pogodbeni stranki se bosta redno posvetovali o splošnem poteku stvari, ki so koristne ali nujne za izpolnjevanje pogodbe.

Stroški in investicije, nastale pri proizvodnji in dobavi naročenih izdelkov, bremenijo Rolpap, razen če je kako drugače pisno dogovorjeno (10. člen pogodbe).

Obveznosti Rolpapa. V 7. členu pogodbe se Rolpap zaveže, da bo izdelke proizvajal, embaliral ter dobavljal v skladu z naročili, specifikacijami, navodili in smernicami Moncarta; zaveže se, da bo poravnal kupnino za stroje v skladu z določili te pogodbe. Pri izpolnjevanju te pogodbe in mogočih nadaljnjih pogodb se bo držal ustreznih zakonskih predpisov in pravil, zlasti pa predpisov o proizvodnji in varnosti izdelkov. Rolpap bo naredil vse, kar je v njegovi moči, da odstrani ovire in pridobi dovoljenja, ki so potrebna za izpolnjevanje te pogodbe. Rolpap bo poravnal del stroškov šolanja, ki ga bo Moncart priskrbel Rolpapovim delavcem.

OZ v 9. členu zavezuje Rolpap k izpolnitvi obveznosti, ki jih je sprejel s pogodbo. Obveznost ugasne samo s soglasno voljo udeležencev ali na podlagi zakona. Pri izpolnjevanju obveznosti morajo udeleženci upoštevati načelo vestnosti in poštenja; udeleženci v obligacijskih razmerjih morajo v prometu ravnati v skladu z dobrimi poslovnimi običaji (5. člen OZ-ja).

CC v 1173. členu predvideva pogodbo kot enega izmed vzrokov nastanka obveznosti. Pri izpolnitvi obveznosti mora dolžnik ravnati po načelu dobrega gospodarja (it. *diligenza del buon padre di famiglia*). Izvrševanje pogodbe mora potekati v skladu z načelom (vestnosti ter) poštenja in v skladu z dobro vero (1175. in 1375. člen CC-ja).

Na podlagi 1460. člena CC-ja lahko Rolpap zavrne izpolnitev obveznosti, vendar samo, če nasprotna stran ne izpolni ali ne želi izpolniti svoje obveznosti (upoštevajoč naravo pogodbe in določila v pogodbi). V primeru, da je zavrnitev izpolnitve obligacije v nasprotju z dobro vero, zavrnitev ni upravičena.

Pravice in obveznosti, povezane s stroji. 4., 5., 6., in 7. členi pogodbe (glej prilogo 3) govorijo o pravicah in dolžnostih pogodbenih strank v zvezi s stroji. 1. odstavek četrtega člena pravi: »*Moncart bo stroje, opisane v prilogi 3, prodal Rolpaju s pridržkom pravice razpolaganja oz. lastninske pravice. Pridržek lastninske pravice ima Moncart dokler niso stroji v celoti odplačani.*«. S tem pogodbenim določilom si je Moncart zagotovil lastninsko pravico nad stroji, dokler le-ti niso v celoti odplačani.¹⁶ Nevarnost naključnega uničenja ali poškodovanja strojev nosi Rolpap od dneva prevzema.

Prodajo z lastninskim pridržkom ureja 1. odstavek 520. člena OZ-ja, ki pravi, da si lahko prodajalec določene premožnosti stvari s posebnim pogodbenim določilom pridrži lastninsko pravico tudi potem, ko stvar izroči kupcu, vse dotlej, dokler kupec ne plača celotne kupnine. 2. odstavek istega člena pravi, da pravice iz pridržka učinkujejo nasproti kupčevim upnikom le, če je bil podpis kupca na pogodbi, ki vsebuje določilo o pridržku lastninske pravice notarsko overjen pred kupčevim stečajem ali pred rubežem stvari. Nevarnost naključnega uničenja ali poškodovanja stvari trpi kupec od takrat, ko mu je bila stvar izročena (521. člen OZ-ja).

CC ureja prodajo s pridržkom lastninske pravice (it. *vendita con riserva della proprietà*) natančneje kakor OZ. Pri prodaji na obroke s pridržkom lastninske pravice postane kupec lastnik stvari s plačilom zadnjega obroka, medtem ko trpi nevarnosti od trenutka prevzema (1523. člen CC-ja). 1. odstavek 1524. člena CC-ja pravi, da pridržek lastninske pravice napram kupčevim upnikom učinkuje le, če je ta razviden iz datiranega pisnega akta s predhodnim datumom rubeža. V primeru, da so predmet prodaje stroji z višjo vrednostjo od 30.000 lir, je za uveljavljanje pridržka lastninske pravice napram tretjim osebam potrebno deponirati prepis dogovora o pridržku lastninske pravice v poseben register pristojnega sodišča, kjer je stroj nameščen (2. odstavek 1524. člena CC-ja).

Prodajalec ni upravičen do razdrtja pogodbe v primeru, če kupec ne plača enega obroka, ki pa ne sme biti večji od ene osmine cene, razen če je bilo kako drugače dogovorjeno (1525. člen CC-ja). V primeru razdrtja pogodbe zaradi kupčevega neizpolnjevanja obveznosti mora prodajalec vrniti kupnino, ki jo je že prejel, razen dela kupnine, ki predstavlja nadomestilo za uporabo stroja s stani kupca ter dela kupnine, ki predstavlja odškodnino (1. odstavek 1526. člena CC-ja). Če je bilo v pogodbi dogovorjeno, da plačana kupnina ostane prodajalcu kot

¹⁶ Ob branju bi lahko pomislili, da gre v tem konkretnem primeru za obliko leasing posla oz. pogodbe. Prodajno pogodbo (z obročnim odplačevanjem in s pridržkom lastninske pravice) lahko na podlagi pogodbenega namena (kavze) razlikujemo od leasing pogodbe. Namen prodajne pogodbe je pridobitev pravnega lastništva stvari, medtem ko je namen leasing pogodbe pridobitev ekonomske lastnine preko pravice do uporabe, šele na koncu uporabe stvari je lahko namen tudi pravni prenos lastnine (Gerbec in Košir, 1999, str. 175).

odškodnina, lahko sodnik, upoštevajoč okoliščine, zmanjša višino odškodnine (2. odstavek 1526. člena CC-ja).

Moncart lahko uveljavi pridržek lastninske pravice napram morebitnim Rolpapovim upnikom po slovenski zakonodaji le, če obstaja notarsko overjen podpis na pogodbi, ki ureja prodajo strojev s pridržkom lastninske pravice. Po italijanski zakonodaji je potrebno prepis take pogodbe deponirati pri pristojnem sodišču. Po 24. členu pogodbe: »*To pogodbo ureja italijanski pravni red. ... Sodna pristojnost je v Cremoni.*«, je potrebno upoštevati določila CC-ja.

V členih pogodbe, ki urejajo obveznosti in pravice pogodbenih strani v zvezi s stroji (4., 5. in 6. člen pogodbe), Moncart v precejšnji meri omejuje lastninsko pravico Rolpapa dokler niso stroji v celoti odplačani. Rolpap mora s stroji ravnati v skladu s predpisi ter načelom dobrega gospodarja, upoštevati mora navodila Moncarta. Strojev ne sme modificirati brez pisnega dovoljenja. Dokler niso stroji odplačani, jih je potrebno vzdrževati, popravljati ter zavarovati pri priznani zavarovalnici. Rolpap mora o morebitni zasegi ali rubežu strojev takoj obvestiti Moncart. Poleg tega mora pogodbenega partnerja takoj obvestiti o insolventnosti, o plačilni nesposobnosti, likvidaciji itd.

Po določilih 5. člena pogodbe Rolpap strojev ne sme prepustiti uporabi tretjim osebam (niti proti plačilu ne), ne sme dovoliti krčenja pravic v zvezi s stroji, prav tako ne sme bremeniti strojev s pravicami tretjih oseb, dokler niso v celoti odplačani. Rolpap ne sme premeščati strojev izven svojih proizvodnih obratov v Gabrovki brez pisnega dovoljenja Moncarta.

S temi določili si Moncart »okrepi« pridržek lastninske pravice. Zmanjša se krog morebitnih upnikov, saj strojev, dokler niso odplačani, ni mogoče bremeniti s pravicami tretjih (ni jih mogoče npr. zastaviti), zmanjša pa se tudi krog morebitnih tretjih uporabnikov, saj stroji ne smejo biti nameščeni izven obratov v Gabrovki.

Pogodba v prvem in drugem odstavku 6. člena povzema predpise CC-ja oz. OZ-ja. Riziko pri uporabi strojev bremeni Rolpap. Za škodo, povzročeno pri uporabi strojev, Moncart ne odgovarja. Dokler niso stroji v celoti odplačani, jamči Rolpap Moncartu za vso škodo, nastalo na strojih, ne glede na to, kako je škoda nastala in kdo jo je povzročil. Vendar na podlagi 1218. člena CC-ja Rolpap ne odgovarja za škodo, če dokaže, da je bila povzročena s strani sil, ki se ne morejo pripisati njemu (it. *da causa a lui non imputabile*).

Naročanje in dobavljanje. Pogodba v 11. členu predpisuje način ter roke naročanja ter dobavljanja blaga. 1. odstavek tega člena predvideva okvirno količinsko shemo, ki jo mora Moncart predložiti Rolpapu. Od teh količin lahko dejanska naročila odstopajo največ 10%. V nasprotnem primeru se bosta pogodbeni stranki poskušali dogovoriti o razumni rešitvi. 2. odstavek nalaga Rolpapu obveznost, da v primeru, ko spozna, da proizvedene količine ne

zadoščajo, to nemudoma ter pisno sporoči Moncartu. 3. in 4. odstavek govorita o načinu naročanja, času prevzema ter načinu dobave.

Količino ter ročnost posameznih dobav pri pogodbi o oskrbovanju urejata 1560. in 1563. člen CC-ja. 1. odstavek 1560. člena pravi, da se smatra, da gre za količino, ki jo je upravičenec dobave potreboval v času sklenitve pogodbe, če količina dobavljenega blaga ni določena. 2. odstavek nadaljuje, da mora upravičenec do oskrbovanja (it. *l'avente diritto alla somministrazione*) v primeru, ko so pogodbene strani določile največjo in najmanjšo velikost posamezne dobave, določiti eksaktno količino znotraj postavljenih mej. 3. odstavek istega člena pravi, da če se določi količina glede na potrebe upravičenca in če so pogodbene stranke določile neko minimalno količino, je upravičenec dolžan (dobavitelju) za celotno količino, ki jo potrebuje, v primeru da ta prekorači minimalno količino. Ročnost posameznih dobav ureja 1563. člen CC-ja. Zapadlost posameznih dobav mora biti postavljena v korist obeh strani. Če upravičenec lahko postavi rok (ima sposobnost postavitve roka), mora ta rok sporočiti dobavitelju v primernem času.

Sorazmernost dobavnih ter proizvodnih rokov je v pogodbi zagotovljena. Moncart mora 8 tednov pred želenim naročilom poslati Rolpapu količinsko shemo za naslednjih 52 tednov. Rolpap se je zavezal, da bo poskrbel za zadostno fleksibilnost proizvodnje in prvin za izpolnitev naročila. V primeru, da spozna, da proizvodne kapacitete ne ustrezajo, mora to sporočiti Moncartu.

3. odstavek 11. člena pogodbe se glasi: »*Naročilo (čas dobave, količino, specifikacije in/ali druge oznake) bo Moncart sporočil pisno (preko telefaksa). Moncart bo v skladu s to pogodbo prevzel proizvedene izdelke najkasneje v 60-ih dneh od dneva, ko so ti dani na razpolago. Stroški skladiščenja bremenijo Rolpap.*«.

Naročila s strani Moncarta bodo veljavna le, če bodo v pisni obliki (navadno pismo) oz. če bodo v obliki na daljavo prenesenega posnetka izvirnika (telefaks). Izključena je veljavnost naročil v drugih elektronskih oblikah, kar je pomembno predvsem z vidika uporabe elektronske pošte. »Pisnost« telefaksa in elektronske pošte (brez elektronskega podpisa) je približno enaka, vendar je elektronsko pošto »težje« arhivirati ter jo v primeru sporov predložiti kot dokazno gradivo.

V četrtem odstavku 11. člena pogodbe je urejen način dobave: »*Dobava izdelkov poteka po Incoterms klavzuli Delivered Duty Unpaid, International Chamber of Commerce, Edition 2000, skladišče Moncart-a v Cremoni (Italija), razen če je kako drugače pisno dogovorjeno.*«.

Dobava izdelkov poteka po Incoterms klavzuli Delivered Duty Unpaid (dostavljeno, carina ni plačana). Rolpap izpolni svojo obveznost, ko da blago na razpolago na določenem kraju v uvozni državi (skladišče Moncarta v Cremoni). Rolpap nosi vse stroške in rizike dokler ne da

blaga na razpolago v tem skladišču, razen stroškov, ki nastanejo v Italiji zaradi uvoza blaga (davek na dodano vrednost, uvozne takse, stroški uvoznega špediterja itd.).¹⁷

Uporaba Incoterms klavzul ni sama po sebi umevna, četudi se pogodbeni stranki sklicujeta na posamezno klavzulo (npr. DDU Cremona). Šele s pripisom: »Incoterms 2000« se bo prevozna klavzula razlagala po določenih Incoterms iz leta 2000. V nasprotnem primeru se lahko klavzula razlaga v skladu s pravnim redom, ki velja za pogodbo.¹⁸

Mednarodno standardizirani trgovski izrazi (Incoterms klavzule) določajo medsebojne obveznosti prodajalca in kupca blaga, izrecno urejajo prehod rizika, ne urejajo pa prenosa lastnine blaga. Prenos lastnine v italijanskem pravnem redu pri prodajnih pogodbah, ko gre za blago, ki še ne obstaja, ureja 1472. člen CC-ja, ki pravi, da se v primeru prodaje nekega bodočega blaga prenos lastnine izvrši takrat, ko blago začne obstajati.

Na podlagi 3. odstavka 11. člena pogodbe lahko sklepamo, da blago začne eksistirati šele takrat, ko Rolpap obvesti Moncart, da je dal blago na razpolago. Šele takrat je blago pravilno embalirano, opremljeno s potrebnimi oznakami, nalepkami itd. Na podlagi 1472. člena CC-ja preide takrat tudi lastnina blaga z Rolpapa na Moncart.

Minimalna količina. Moncart se v 18. členu pogodbe (glej prilogo 3) obveže, da bo naročil, prevzel ter plačal neko minimalno količino. V primeru, da minimalne količine izdelkov Moncart ne prevzame, ima Rolpap pravico odstopiti od pogodbe. Odpovedni rok znaša tri mesece. Kljub razdrtju pogodbe mora Moncart prevzeti in plačati minimalno količino izdelkov za tisto leto. Rolpap ni zavezan Moncartu k plačilu odškodnine.

Po pogodbi Rolpap ni upravičen do odškodnine v primeru, da se minimalna količina ne realizira. Čeprav pogodba ne govori o ekskluzivni prodaji, Moncart sam odloča o njej: na podlagi 3. odstavka 1. člena pogodbe lahko prepreči dobavo tretjim osebam, če je le-ta v napoto izpolnjevanju te pogodbe. Pravico bo Moncart verjetno izkoristil vsaj na svojih interesnih področjih (Italija, Slovenija, Hrvaška, Nemčija itd.). Tedaj je smiselno uporabiti tista določila 1568. člena CC-ja, ki govorijo o nevestnem ravnanju imetnika ekskluzive. Rolpap je v tem primeru upravičen do odškodnine, če dokaže, da Moncart pri prodaji in promociji blaga ni ravnal kot vesten trgovec.

Inšpekcija in kontrola. Kontrolo in inšpekcijo izdelkov ter strojev ureja 14. člen pogodbe (glej prilogo 3). Moncart ima med običajnim delovnim časom pravico do vstopa v tovarno in skladišče Rolpapa z namenom kontrole kvalitete izdelkov. Kontrolo strojev lahko izvrši

¹⁷ Če bi želeli pogodbeni stranki povečati Rolpapove obveznosti (npr. plačilo davka na dodano vrednost - VAT), je potrebno to v prevozni klavzuli jasno formulirati: » Delivered Duty Unpaid, VAT paid ...« (Puharič, 1994, str. 151).

¹⁸ Npr.: ameriška definicija FOB klavzule je drugačna od Incoterms: medtem ko po Incoterms FOB pomeni »FOB ladja«, po ameriškem UCC-ju je FOB splošna izročilna klavzula, ki se uporablja pri vseh vrstah prevoza (Ferčič, Tratnik, 2002, str. 226).

Moncart ali od Moncarta pooblaščen tretja oseba kadarkoli, dokler niso stroji v celoti odplačani. Če stroji niso uporabljeni na način, za katerega so predvideni ali so preobremenjeni ali nepravilno vzdrževani, ima Moncart pravico do takojšnje prekinitve pogodbe. 3. odstavek 14. člena pogodbe nalaga Rolpapu obveznost do izhodne kontrole izdelkov preden jih da na razpolago Moncartu. V primeru, da se pri katerikoli kontroli izdelkov (tudi pri vhodni kontroli Moncarta) izkaže, da izdelki niso v skladu s pogodbo, ima Moncart pravico do nadomestitve izdelkov. Stroški nadomestitve ter stroški kontrole bremenijo Rolpap.

OZ v 458. členu pravi, da prodajalec odgovarja za stvarne napake, ki jih je stvar imela takrat, ko je nevarnost prešla na kupca; prodajalec odgovarja tudi za tiste stvarne napake, ki se pokažejo potem, ko je nevarnost prešla na kupca, če so posledica vzroka, ki je obstajal že pred tem. Neznatna stvarna napaka se ne upošteva. Po 461. členu OZ mora kupec prejeto stvar na običajen način pregledati ali jo dati v pregled, in o očitnih napakah obvestiti prodajalca v osmih dneh, pri gospodarskih pogodbah pa nemudoma, sicer izgubi pravico, ki mu gre iz tega naslova. Če se pokaže, da ima stvar kakšno napako, ki je z običajnim pregledom pri prevzemu ni bilo mogoče opaziti, mora kupec obvestiti prodajalca o njej v osmih dneh, šteto od dneva, ko je napako opazil, pri gospodarskih pogodbah pa nemudoma (1. odstavek 462. člen OZ-ja). Prodajalec ne odgovarja za napake, ki se pokažejo po šestih mesecih odkar je bila stvar izročena, razen če je bil v pogodbi določen daljši rok (2. odstavek 462. člen OZ-ja). Če je bila napaka prodajalcu znana, kupec ne izgubi pravice sklicevati se na prodajalčevo jamstvo tudi tedaj ne, ko ni izpolnil svoje obveznosti, da bi stvar nemudoma pregledal, da bi v določenem roku obvestil prodajalca o napaki, in niti tedaj ne, ko se je napaka pokazala šele po šestih mesecih od izročitve stvari.

Pri prodajni pogodbi po 1490. členu CC-ja prodajalec jamči, da je prodana stvar brez napak, ki onemogočajo rabo, za katero je bila stvar namenjena, ter da je brez napak, ki bi v precejšnji meri znižale vrednost stvari. Po istem členu je omejitev jamstva nična, če je prodajalec kupcu v slabi veri zamolčal o napakah blaga. Prodajalec za napake ne jamči, če je v času sklenitve pogodbe kupec za napake vedel, ali če so bile napake očitne, razen v primeru izjave prodajalca, da je blago brez napak (1491. člen CC-ja). Po 1495. členu CC-ja mora kupec odkrite napake sporočiti prodajalcu v roku osem dni od dneva odkritja. Zastaralni rok prodajalčevega jamstva znaša leto dni od dneva dobave blaga; sporočitev napak kupcu ni potrebna, če je prodajalec za napake vedel ali jih prikrival.

Bistvena razlika med slovensko in italijansko zakonodajo je v zastaranju prodajalčevega jamstva za napake (v Sloveniji 6 mesecev, v Italiji 1 leto) ter v roku, ki ga zakon predpisuje za obvestilo o odkritju napake (v Sloveniji za gospodarske pogodbe takoj, v Italiji 8 dni). Ker velja za pogodbo italijanski pravni red (24. člen pogodbe), je potrebno upoštevati predpise CC-ja.

Na podlagi 1491. člena CC-ja lahko sklepamo, da mora kupec skrite napake sporočiti prodajalcu takoj (ob sklenitvi pogodbe oz. ob prevzemu blaga), razen če prodajalec izjavi, da

je blago brez napak. Ker se je Rolpap v tretjem odstavku 14. člena pogodbe zavezal do izhodne kontrole izdelkov, Moncartu ni potreben takojšnji pregled blaga, da bi se prepričal o očitnih napakah. Prav tako mu o odkritju napak, ki jih lahko Rolpap s svojo kontrolo odkrije, ni potrebno sporočiti v roku osem dni. Rolpap za napake na izdelkih jamči eno leto od dneva dobave.

Odgovornost za pravilno izpolnitev pogodbe. S 15. členom pogodbe (glej prilogo 3) Rolpap jamči, da proizvedeni izdelki ustrezajo naročilom in specifikacijam, nimajo proizvodnih napak ali napak materiala ter da ustrezajo uporabi, za katero so namenjeni. V primeru, da izdelki, ki jih Rolpap dobavi, niso v skladu s temi določili, lahko Moncart prekliče naročilo, ima pravico do naknadne dobave ali razdre pogodbo. Moncart sam izbere za katero opcijo se bo odločil.

V primeru razdrtja zaradi prodajalčeve neizpolnitve mora prodajalec v skladu s 1493. členom CC-ja kupcu vrniti prejeto kupnino ter povrniti morebitne stroške. Prodajalec mora vrniti prejeto stvar, če ta zaradi napake ni prenehala obstajati. Po 1494. členu CC-ja je kupec upravičen do povrnitve morebitne škode (dejanske škode in izgube zaslužka), ki jo je utrpel zaradi neizpolnitve pogodbe s strani prodajalca.

Moncart ima v primeru neizpolnitve s strani Rolpapa tri možnosti: lahko prekliče naročilo, zahteva naknadno dobavo ali razdre pogodbo. V primeru, da 4. odstavek 14. člena pogodbe *»Če se pri kontroli iz prvega in drugega odstavka tega člena, ali pri vhodni kontroli Moncarta izkaže, da izdelki niso v skladu s to pogodbo, ... Vračilo izdelkov ter kontrolni stroški v tem primeru bremenijo Rolpap.«* interpretiramo širše, mora Rolpap vrnitev izdelkov plačati sam (tudi v primeru prekinitve pogodbe), prav tako pa trpi tudi stroške kontrole. Ne glede na opcijo, za katero se bo Moncart odločil, mu mora Rolpap povrniti morebitno škodo.

S 16. členom pogodbe (glej prilogo 3) se Rolpap zaveže, da bo redno izpolnjeval pogodbo in morebitne pogodbe, ki bodo iz te pogodbe izhajale. Rolpap bo Moncart štetil pred zahtevami tretjih oseb, ki so utpele škodo zaradi pomanjkljivega upoštevanja oz. ravnanja z obveznostmi pogodbe. V ta namen bo sklenil zavarovanje za odgovornost nasproti tretjim osebam. Prav tako bo Moncart štetil Rolpap pred zahtevami tretjih oseb, ki izhajajo ali so v zvezi s trgovanjem izdelkov.

V proizvodni proces izdelkov vstopajo različne pravne in fizične osebe (delavci, vzdrževalci, prevozniki, špediterji itd.). Te osebe lahko utrpijo škodo zaradi neupoštevanja določil pogodbe s strani Rolpapa. Rolpap bo pred morebitnimi zahtevami teh oseb štetil Moncart. Podobno bo Moncart štetil Rolpap pred zahtevami tretjih oseb, ki izhajajo iz oz. so v povezavi s prodajo izdelkov.

V prodajni proces poleg posrednikov in trgovcev vstopajo tudi končni potrošniki. Zaščito končnih porabnikov ureja pravo Evropske unije.

Direktiva o odgovornosti za izdelke z napako (Council Directive on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning liability for defective products, 1985) predvideva, da za izdelke z napako ter za škodo, povzročeno zaradi napak izdelkov, odgovarja proizvajalec. Izdelek ima napako, če pri normalni uporabi ne ponuja pričakovane varnosti. Direktiva ne predpisuje načinov kako poravnati nastalo škodo; za to morajo poskrbeti nacionalni pravni redi. Oškodovana stran mora dokazati škodo, napako v izdelku ter povezavo med napako izdelka in škodo. Proizvajalec se razbremeni odgovornosti, če dokaže, da v času nastanka proizvoda tehnologija ni omogočila odkritja napake. Direktiva za proizvajalca izdelka proglašča končnega proizvajalca, proizvajalca posameznega sestavnega dela ter dobavitelja prvin. Podizvajalci lahko izključijo svojo odgovornost, če dokažejo, da je napaka posledica veljavnih predpisov, dizajna izdelka ali navodil naročnika. V primeru, da je za nastalo škodo odgovornih več oseb, lahko oškodovanec terja povrnitev celotne škode od katerekoli osebe. Naročnik in podizvajalec ne moreta odgovornost za izdelke z napako izključiti s prenosom na tretjo osebo, lahko pa uredita porazdelitev odgovornosti med sabo (Verheyden et al, 1998, str. 317).

Direktiva je prešla v italijanski pravni red s predsedniškim dekretom 224 z dne 24. maja 1988 (Decreto del Presidente della Repubblica, 1988).

Po določenih pogodbe (2. in 3. odstavek 16. člena) bo za škodo, povzročeno potrošnikom, ki izhaja zaradi neupoštevanja določil pogodbe, odgovarjal Rolpap, za škodo, povzročeno zaradi trgovanja z izdelki, pa Moncart. Moncartova odgovornost je omejena predvsem na škodo zaradi pravnih napak, na škodo, povzročeno zaradi omejevanja konkurence, na škodo zaradi nepravilnosti pri prodaji itd.

6.5. Ekskluzivna dobava in omejevanje konkurence

Ekskluzivna dobava. Moncart lahko izdelke kupuje tudi pri tretjih osebah, vendar mora pri Rolpapu naročiti minimalno letno količino. Prav tako lahko Rolpap dobavlja izdelke tretjim osebam, vendar je podvržen večjim restrikcijam.

3. odstavek 1. člena pravi: » ... *Dobavljanje tretjim osebam se bo pričelo izključno po predhodnem posvetovanju z Moncartom. Moncart in Rolpap bosta dogovore v zvezi z dobavo tretjim osebam vedno zapisala. Poleg tega velja neomejena, v naslednjih členih opisana prepoved konkuriranja.*«.

Pogodba sicer ne govori o izključni prodaji, vendar so določila pogodbe taka, da namigujejo na ekskluzivo v korist Moncarta.

Izključno prodajo pri pogodbi o oskrbovanju urejata 1567. in 1568. člen CC-ja. Če je podizvajalec upravičen do ekskluzive, se naročnik ne sme oskrbovati s strani tretjih z izdelki,

ki so predmet pogodbe o oskrbovanju, prav tako pa tudi ne sme sam proizvajati teh izdelkov (1567. člen CC-ja). Če je naročnik upravičen do ekskluzive, podizvajalec ne sme vršiti niti neposrednih niti posrednih dejavnosti podobne narave predmetu pogodbe na področju, kjer je ekskluziva podeljena (1568. člen CC-ij). Vendar je naročnik obvezan, da na geografskem področju, za katerega ima ekskluzivo, promovira¹⁹ prodajo izdelkov, ki so predmet ekskluzive. V primeru, da tega ne stori, je podizvajalec upravičen do odškodnine, do katere je upravičen tudi, če se minimalne količine realizirajo, vendar naročnik ni izpolnil obveze do promocije izdelkov. Čas veljavnosti ekskluzivnostne klavzule je omejen na čas trajanja pogodbe o oskrbovanju. Geografsko področje, za katero se ekskluzivnost nanaša, je omejeno na področja, kjer sta pogodbeni stranki opravljali dejavnost v času sklenitve pogodbe, če v pogodbi ni kako drugače navedeno.

Omejevanje konkurence. O prepovedi konkuriranja govori 2. člen: *»Rolpap se obveže, da med trajanjem te pogodbe, ne bo prodajal niti preprodajal niti proizvajal blaga, ki direktno ali indirektno konkurira izdelkom s te pogodbe, razen s pisnim dovoljenjem Moncarta. ...«.*

S tem je prodaja izdelkov brez pisnega dovoljenja popolnoma izključena. Italijanskega partnerja verjetno skrbi promptno izpolnjevanje (količinsko velikih) naročil ter morebitno neposredno ali posredno konkuriranje. Moncart bo dovolil prodajo izdelkov iz pogodbe le na tistih predelih, kjer ni prisoten oz. je slabo prisoten (Vzhodna Evropa). Za Rolpap lahko to predstavlja težavo, saj zasedajo predvidene količine, ki jih bo Moncart jemal, približno polovico celotnih kapacitet.

Konkurenčne klavzule italijanska zakonodaja dovoljuje, vendar morajo biti eksplicitno zapisane v pogodbi. Določila o omejevanju konkurence morajo biti v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

Omejevanje konkurence urejata zlasti 81. in 82. (bivši 85. in 86.) člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (Consolidated Version of the Treaty Establishing the European Community, 1997, v nadaljevanju PES). Enainosemdeseti člen PES-a predstavlja osrednji predpis konkurenčnega prava Evropske unije. Prepoveduje dogovore med podjetji, dogovore med združenji podjetij ter skupne nastope podjetij z namenom preprečevanja omejevanja ali izkrivljanja konkurence na skupnem tržišču. Prepoveduje zlasti določanje nakupnih ali prodajnih cen ali drugih prodajnih pogojev, omejevanje ali nadzorovanje proizvodnje, tržišč, tehničnega razvoja ali investicij, razdelitev tržišča ali dobaviteljev. Prepoveduje tudi postavljanje neenakih pogojev različnim pogodbenim partnerjem z namenom slabšanja njihovih konkurenčnih sposobnosti. Prav tako prepoveduje sklepanje pogodb, kjer nasprotna stran prevzame obveznosti, ki niso v zvezi s predmetom pogodbe. 82. člen prepoveduje zlorabo prevladujočega položaja na trgu ali znatnem delu trga. 3. odstavek 81. člena PES-a omogoča nekaj izjem. Na podlagi teh izjem je Komisija Evropske unije izdala svoje predpise

¹⁹ Promoviranje se v tem primeru ne nanaša na oglaševanje, ampak na vse aktivnosti, ki jih mora prodajalec izvesti za uspešno prodajo izdelkov.

za področja, ki ne predstavljajo nevarnosti konkurenci, npr. licenčne pogodbe, pogodbe o prenosu know-howa, pogodbe o raziskovanju in razvoju, pogodbe o izključni prodaji oz. distribuciji, pogodbe o izključnih nabavah itd.

6.6. Poslovna skrivnost ter pravice intelektualne lastnine

Tajnost. Stranki sta se z 19. členom pogodbe (glej prilogo 3) zavezali k varovanju tajnosti podatkov in informacij o drugi strani med trajanjem in tudi po koncu pogodbe. Podatkov in informacij pogodbeni stranka ne sme niti širiti niti uporabljati na katerikoli način. Varovanje tajnosti podatkov ne velja za podatke, ki so javnega značaja, za podatke, ki jih je zakon ali pravnomočna sodba osvobodila tajnosti ter za podatke, ki jih je nasprotna stran pisno razbremenila tajnosti.

Avtorske pravice in pravice intelektualne lastnine. Vse avtorske pravice ter pravice industrijske lastnine v zvezi z izdelki na podlagi 20. člena pogodbe (glej prilogo 3) obdrži Moncart. Rolpap se obveže, da pravic ne bo kršil, jih z uporabo ali kako drugače oškodoval ali zahteval njihovo razveljavitev. Na podlagi 3. odstavka istega člena bo Moncart dodelil Rolpapu pravico posluževati se pravic, v kolikor je to potrebno za izpolnjevanje pogodbe. Ob prenehanju pogodbe bo Rolpap prenehal uporabljati te pravice. V primeru izboljšav ali sprememb izdelkov s strani Rolpapa ali tretjih oseb avtorske pravice in pravice industrijske lastnine ostanejo Moncartu. Rolpap bo nemudoma obvestil Moncart o kršenju pravic s strani tretjih oseb.

Avtorske pravice ter pravice industrijske lastnine ureja šesta knjiga CC-ja v členih od 2563 do vključno 2594 ter posebni zakoni. 1. odstavek 2375. člena CC-ja omogoča prenos ali dodelitev blagovnih znamk (it. *marchio*) v celoti ali deloma, razen v primeru, da zaradi prenosa pride do takšne spremembe lastnosti izdelka²⁰, zaradi katere je lahko potrošnik oškodovan. Če blagovno znamko sestavljajo grafični znak, fantazijski napev (slogan) ali firma, se te sestavine prenesejo skupaj z blagovno znamko.

Italijanska zakonodaja (2571. člen CC-ja) ščiti tudi uporabnika blagovne znamke, ki znamke ni registriral. V primeru, da kasneje to blagovno znamko registrira tretji, se lahko uporabnik še vedno poslužuje »svoje« blagovne znamke, vendar le v okvirih izpred registracije.

Moncart bo Rolpapu dodelil predvsem pravico (začasne) uporabe blagovnih znamk ter dizajna izdelkov. Rolpap bo uporabljal to pravico izključno za izpolnjevanje te pogodbe, torej za proizvodnjo izdelkov. V primeru, da bo Rolpap na podlagi 3. odstavka 1. člena dobavljal

²⁰ Kot spremembe lastnosti izdelka, zaradi katere je lahko potrošnik oškodovan, so tukaj mišljene predvsem lastnosti, ki so odvisne od geografskega ter politično-kulturnega porekla. Primer slednjega je npr. slogan *Moda Italiana*.

izdelke tretjim, ne bo smel uporabljati teh blagovnih znamk niti tega dizajna. Načeloma bo Rolpap smel uporabljati know-how, ki ga bo pridobil na podlagi 4. odstavka 7. člena pogodbe ali kako drugače od Moncarta, izključno za izpolnjevanje pogodbe.

Patentne pravice iznajdbe ali izboljšave industrijskega postopka, ki temelji na patentiranem industrijskem postopku druge osebe, ureja 2587. člen CC-ja. Patentne pravice nove iznajdbe ne smejo oškodovati patentnih pravic iznajdbe, na kateri nova iznajdba temelji. Prav tako se uporaba patentnih pravic nove iznajdbe ne sme vršiti brez dovoljenja lastnikov iznajdbe, na kateri le-ta temelji.

Po 4. odstavku 20. člena pogodbe je lastnik (pravic) izboljšav, predlogov ali sprememb na izdelkih Moncart. Vendar po italijanski zakonodaji tudi brez tega določila Rolpap patentnih pravic zaradi izboljšav ali sprememb na izdelkih brez dogovora ne bi mogel uporabljati. Moncart mu je po 2589. členu CC-ja dolžan priznati le avtorstvo.

6.7. Ostala določila pogodbe

Splošni pogoji. Splošni pogoji poslovanja Moncarta so priloženi pogodbi v njeni sedmi prilogi. Po 17. členu pogodbe (glej prilogo 3) se splošni pogoji poslovanja uporabljajo pri dobavljanju blaga Moncartu v okviru izpolnjevanja te pogodbe. V primeru, da splošni pogoji niso v skladu z določili pogodbe, veljajo določila pogodbe.

Splošne pogoje pogodb ureja 1341. člen CC-ja, ki pravi, da so splošni pogoji (it. *condizioni generali*) ene pogodbene stranke za nasprotno stran zavezujoči, če je ta v času sklenitve pogodbe zanje vedela oz. bi morala vedeti. Tlačiteljska (posebej omejujoča) določila (it. *clausole vessatorie*) splošnih pogojev ne veljajo, če se pogodbeni stranki pisno ne sklicujeta nanje. Za tlačiteljska določila šteje 2. odstavek istega člena določila o omejevanju odgovornosti, možnost odstopa od pogodbe, možnost zaustavitve izvajanja pogodbe, omejevanje možnosti neizpolnitve pogodbe, omejevanje možnosti sklepanja pogodb s tretjimi osebami, tiho podaljševanje pogodbe ter določila o odrekanju sodne pristojnosti.

V praksi se dogaja, da so splošni pogoji napisani samo v uradnem jeziku posameznega podjetja (v našem primeru v italijanščini). Pogodbena stranka jih ponavadi predloži tik pred podpisom pogodbe; pogajalsko šibkejša stran jih mora sprejeti, v nasprotnem primeru pogodba ni sklenjena. Na srečo posebno omejujoče klavzule splošnih pogojev po italijanskem zakonu ne veljajo, če se pogodba neposredno (in pisno) nanje ne sklicuje.

Začetek, trajanje in prekinitev pogodbe. 21. člen pogodbe (glej prilogo 3) ureja začetek, trajanje ter prekinitev pogodbe. Pogodba prične veljati z dnevom podpisa, velja za nedoločen čas, katerakoli stran jo lahko na koncu koledarskega leta prekine, upoštevajoč 12 mesečni odpovedni rok. Pogodbena stranka mora nasprotni strani prekinitev sporočiti pisno. Pogodbena stranka lahko pogodbo prekine tudi brez odpovednega roka, v primeru, da

nasprotna stran krši določila pogodbe in ne preneha s kršenjem niti po pisnem opozorilu ter v primeru, če nasprotna stran zaide v težave (v insolventnost, likvidacijo, prisilno poravnavo itd.). V primeru, da Moncart minimalne količine, določene s to pogodbo, ne prevzame, ima Rolpap pravico odstopiti od pogodbe, upoštevajoč trimesečni odpovedni rok.

V primeru prenehanja pogodbe stranki nista upravičeni do nadomestila škode. Če je do prekinitve pogodbe prišlo zaradi kršitve določil pogodbe z ene strani, je druga stran upravičena do nadomestitve škode, vendar Moncart v nobenem primeru ne odgovarja za morebitne neamortizirane investicije, ki jih je Rolpap izvedel z namenom izpolnjevanja te pogodbe. Gornji člen na noben način ne omejuje Moncartovega pridržka lastninske pravice nad stroji, dokler le-ti niso v celoti odplačani.

Enostranski odstop ureja 1373. člena CC-ja. Če ima pogodbeni stran možnost do enostranskega odstopa²¹, lahko to stori pred začetkom izvrševanja pogodbe. V primeru pogodb s periodično naravo ali kontinuiranim značajem lahko pogodbeni stran enostransko odstopi od pogodbe tudi po začetku izvrševanja, vendar na že izvršene učinke ter učinke, ki so v procesu izvrševanja, odstop ne učinkuje. Še natančneje enostranski odstop pri teh pogodbah ureja 1569. člen CC-ja, ki pravi, da če je čas trajanja oskrbovanja nedoločen, lahko pogodbeni stranka enostransko odstopi od pogodbe, vendar mora nasprotno stran obvestiti o tem v dogovorjenem roku. V primeru, da dogovorjenega roka ni, pa v primernem roku, upoštevajoč naravo posla.

Tako Moncart kakor Rolpap lahko ob koncu koledarskega leta od pogodbe enostransko odstopita. Upoštevati morata le 12 mesečni odpovedni rok ter o odstopu pisno obvestiti nasprotno stran. V primeru, da tega določila (3. odstavek 21. člena) v pogodbi ne bi bilo, bi bil enostranski odstop kljub vsemu mogoč, upoštevaje 1569. člen CC-ja.

Prekinitev pogodbe zaradi neizpolnjevanja obveznosti, povezanih s posamezno dobavo, ureja 1564. člen CC-ja. Če pogodbeni stranka ne izpolni obveznosti, povezanih s posamezno dobavo in če je ta neizpolnitev znatne narave ter zmanjšuje zaupanje v popolnost nadaljnjih dobav, lahko nasprotna stran prekine pogodbo.

Moncart ali Rolpap lahko enostransko prekineta pogodbo, če nasprotna stran krši določila pogodbe (4. odstavek 21. člena), vendar mora biti ta kršitev znatna ter mora napeljevati v nadaljnje nezaupanje. Primer neznatne kršitve, ki kljub vsemu napeljuje k nadaljnji nepopolnosti izpolnjevanja obveznosti, je nekajdnevna zamuda pri plačilu kupnine izdelkov. Podjetje poravnava račun ob dnevu zapadlosti, vendar zaradi mednarodne narave transakcije dobi nasprotna stran kupnino z nekajdnevno zamudo. V takem primeru Rolpap ni upravičen do prekinitve pogodbe.

²¹ Če v pogodbi za določen čas ni posebnega določila, ki ureja enostranski odstop, italijanska sodišča redkokdaj priznajo pravico do enostranskega odstopa (Verheyden et al, 1998, str. 152).

Ne glede na razlog prekinitve pogodbe Rolpap stroškov neamortiziranih investicij, ki jih je izdelal zaradi izpolnjevanja pogodbe, ne more naprtiti Moncartu (6. odstavek 21. člena pogodbe). Del škode, ki jo stranka utрпи od nasprotne strani ponavadi predstavljajo neamortizirane investicije oz. del teh investicij. Po pogodbi Rolpap ni upravičen do povrnitve tega dela škode.

Posledice prenehanja pogodbe. Pogodba v 22. členu (glej prilogo 3) določa, kaj se zgodi s pravicami industrijske lastnine in s stroji ob prekinitvi pogodbe.

Uporabo Moncartovih avtorskih pravic ter pravic industrijske lastnine bo Rolpap ob prenehanju pogodbe takoj opustil. V roku enega tedna od dneva prekinitve pogodbe bo Rolpap Moncartu posredoval vse stvari, ki mu pripadajo. V tem primeru se ne bo skliceval na pridržno pravico.

V primeru prekinitve pogodbe, preden so stroji odplačani, bo Moncart kupnino, plačano v denarju, vrnil Rolpaju. Obdržal bo le kupnino, vračunano v ceno že dobavljenih izdelkov in izdelkov, ki jih bo Rolpap po prenehanju pogodbe morebiti še dobavil. Rolpap bo stroje takoj prenehal uporabljati ter jih bo v roku enega tedna posredoval Moncartu. Stroje mora vrniti v enakem stanju kot jih je dobil, v nasprotnem primeru je Moncart upravičen do nadomestitve škode. Rolpap ima predkupno pravico na strojih. O nakupni nameri mora pisno obvestiti Moncart v roku enega tedna. Nova kupnina se izračuna tako, da se od prvotne kupnine odšteje kupnina, plačana v denarju, ter kupnina, vračunana v ceno izdelkov. O ostalih pogojih transakcije se bosta pogodbeni stranki poskušali dogovoriti v obojestransko korist.

Pridržno pravico zaradi nepravilne izpolnitve nasprotne strani obravnava 1460. člen CC-ja. Pogodbena stranka lahko zavrne izpolnitev obligacije, vendar samo, če nasprotna stran ne izpolni ali ne želi izpolniti svoje obveznosti. Rolpap se je v 3. odstavku 22. člena pogodbe odpovedal pridržni pravici nad stvarmi (izdelki, stroji itd.), ki pripadajo Moncartu.

Razdrtje prodajne pogodbe s pridržkom lastninske pravice obravnava 1526. člen CC-ja. Določila pogodbe se v tem primeru približujejo določilom CC-ja; kupnino, plačano v denarju, bo Moncart vrnil, obdržal bo le kupnino, obračunano v ceni izdelkov, v tem primeru kot nadomestilo za uporabo.

Predkupno pravico CC ne obravnava tako kot OZ v členih od 507 do vključno 512. Morebitna določila o predkupni pravici (it. *diritto di prelazione*) se v pogodbah obravnavajo po določilih 1379. člena CC-ja: omejitev odtujitve stvari učinkuje samo med pogodbenimi strankami ter ne velja, če ni časovno primerno omejena ter če vsaj eni pogodbeni strani ne nudi nek interes.

Rolpap ima en teden časa, da Moncartu sporoči svojo namero o odkupu strojev. Cena je že določena oz. določljiva, predmet pogodbe mogoč, dopusten ter določen. O ostalih pogojih transakcije se bosta stranki poskušali dogovoriti v obojestransko korist. V primeru, da Rolpap

izrazi željo o nakupu v dogovorjenem času, je nova prodajna pogodba že sklenjena (1326. člen CC-ja). Če Moncart ne upošteva predkupne pravice, mora nasprotni strani povrniti povzročeno škodo (1223. člen CC-ja).

Pogodbene kazni. Na podlagi 1. odstavka 23. člena (glej prilogo 3) mora pogodbeni stran, ki krši ali ne upošteva določenih členov oz. delov členov nasprotni strani za vsako kršitev takoj izplačati pogodbeno kazen v fiksnem znesku. Poleg tega mora plačati določen znesek pogodbene kazni za vsak dan kršitve. Plačilo pogodbene kazni ne zmanjša pravice do povrnitve škode. Kršitev pogodbe tretjih oseb, ki so kakorkoli povezane z eno pogodbeno stranko, se šteje za kršitev te pogodbene stranke.

Na podlagi 1. odstavka 1382. člena CC-ja se obveznost izpolnitve določene prestacije, ki je posledica zamude ali neizpolnitve pogodbene obveznosti (plačilo pogodbene kazni) omeji le na veličino te prestacije, razen če ni bilo določeno, da je oškodovana stranka upravičena do povrnitve škode. Oškodovana pogodbeni stran ne more zahtevati izpolnitve glavne obveznosti ter plačila pogodbene kazni, razen če so bile določene za zamudo pri izpolnitvi pogodbe (1383. člen CC-ja). Višino pogodbene kazni lahko sodnik zmanjša v primeru, da je bila obveznost delno izpolnjena ali če so pogodbene kazni očitno prekomerne (1384. člen CC-ja).

Pogodbene stranke lahko na podlagi določila v 1. odstavku 23. člena »... *Plačilo pogodbene kazni ne zmanjša pravice oškodovane strani do povrnitve škode.*« zahtevajo pogodbeno kazen in povrnitev škode. Brez tega določila stranki ne bi bili upravičeni do povrnitve škode, razen v primeru, če je kršitev predstavljala neko zamudo. Pogodbene stranke sta upravičeni do zmanjšanja pogodbene kazni, če je določen znesek, tako fiksnega kakor dnevnega, pretiran.

Pravni red in sodna pristojnost. 24. člen pogodbe (glej prilogo 3) določa, da pogodbo ureja italijanski pravni red, pristojno sodišče je v Cremoni. Nesporazumi, ki bi iz te pogodbe lahko izhajali, se bodo reševali pri arbitraži trgovske zbornice v Cremoni.

Na podlagi 1322. člena CC-ja, ki govori o pogodbeni avtonomiji, lahko pogodbeni stranke same določijo vsebino pogodbe, če le-ta ni v neskladju z zakonom ali splošnimi normami, torej tudi sodno pristojnost ter veljavni pravni red.

Ker sta tako Italija kakor Slovenija (že prej Jugoslavija) podpisnici Dunajske konvencije o mednarodni prodaji blaga (Konvencija Združenih narodov o mednarodni prodaji blaga, 1984, v nadaljevanju DK) in ker se pogodba med Moncartom in Rolpapom na podlagi 1., 2. in 3. člena DK-ja šteje za mednarodno gospodarsko prodajno pogodbo²², veljajo v primeru, da

²² Gospodarske (trgovinske) pogodbe (transakcije) so pogodbe, pri katerih imajo stranke formalni status trgovcev in v primeru, da je narava pravnega posla gospodarske narave. Potrošniške pogodbe (transakcije) spadajo k specialnim pravnim pravilom prisilnega značaja, ki naj bi ščitila potrošnika, stranko, ki vstopa v pogodbo neprofesionalno (Tratar, 1999, str. 429). Na podlagi 2. člena DK-ja se konvencija ne uporablja za potrošniške pogodbe.

pravni red ne bi bil predpisan, določila te konvencije.²³ V primeru spora morajo določila te konvencije upoštevati tako sodišča kakor arbitraže. Pristojnost sodišča se določi po sedežu oz. prebivališču tožene stranke.

Morebitni spori iz pogodbe se bodo reševali pri arbitraži trgovinske, industrijske, obrtniške in kmetijske zbornice v Cremoni (it. *Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Cremona*). Po pravilniku zbornice se pristojnost njihove arbitraže omogoči s podpisom dogovora ali s posebno klavzulo v pogodbi, ki napeljuje arbitražo zbornice k rešitvi spora.

Ostalo. V 25. členu pogodbe (glej prilogo 3) urejata stranki način spreminjanja in razširjanja pogodbe, celokupnost pogodbe, ničnost ter prenos pravic ali obveznosti. Spremembe ali razširitve določil veljajo le, če sta to obe strani pisno določili in podpisali. Pogodba ureja celoto odnosov med Moncartom in Rolpapom v zvezi s proizvodnjo in dobavo izdelkov ter nadomešča vse prej sklenjene pogodbe. Ničnost posameznega določila pogodbe ne vpliva na ničnost celotne pogodbe, namesto neveljavnega določila velja primerni pravni predpis. Nobena stran nima pravice brez pisnega dovoljenja nasprotne strani prenesti pravice ali obveznost s te pogodbe na tretjo osebo.

Delno ničnost pogodbe ureja 1419. člen CC-ja: ničnost posameznega dela pogodbe pomeni ničnost celotne pogodbe, če stranki pogodbe brez ničnega dela ne bi sklenili. V primeru, da se lahko posamezne nične klavzule zamenjajo z zapovednimi normami, ničnost posameznega dela ne pomeni ničnosti celotne pogodbe (2. odstavek 1419. člena CC-ja).

Določilo iz pogodbe, ki govori o ničnosti, ustreza 2. odstavku 1419. člena CC-ja. Vendar je v primeru, da brez ničnega predpisa Moncart in Rolpap pogodbe ne bi sklenila na podlagi 1. odstavka istega člena pogodba kljub vsemu nična.

Po 1. odstavku 1180. člena CC-ja obveznost lahko izpolni tretja oseba tudi proti volji upnika, če slednji nima interesa, da obveznost izpolni dolžnik osebno. Kljub vsemu lahko upnik zavrne izpolnitev s strani tretjega, če dolžnik nasprotuje tej izpolnitvi.

Pogodbeni stranki sta se s 5. odstavkom 25. člena odpovedali prenosu pravic in obveznosti na tretjo osebo brez pisnega dovoljenja nasprotne strani, vendar po 1180. členu CC-ja obveznost, ki ni odvisna od izpolnitelja, lahko poravna tretja oseba. V praksi se večkrat zgodi, da kupnino poravna tretja oseba (npr. banka). Upnik mora v takem primeru kupnino sprejeti, zavrne jo lahko le, če plačilu nasprotuje dolžnik.

Priloge pogodbe. 26. člen pogodbe (glej prilogo 3) sestavljajo priloge. S prvo prilogo so definirani izdelki, z drugo specifikacije teh izdelkov, s tretjo stroji, s četrto cene strojev in s

²³ Možno je, da italijansko sodišče kljub izrecni napotitvi na italijanski pravni red pogodbo presoja po DK-ju. V praksi velja načelo, da če želita stranki uporabljati notranjo pravo države članice (v našem primeru CC-ja), morata to v pogodbi na čimbolj jasen način določiti (Tratnik, Ferčič, 2002, str. 260).

peto cene izdelkov. Šesto prilogo sestavljajo splošni pogoji poslovanja Moncarta. Priloge so sestavni del pogodbe. Sprememba ali razširitev prilog se vrši v skladu s 1. in 2. odstavkom 25. člena. Prilagam sledi kraj in datum podpisa pogodbe ter podpisi pogodbenih strank.

7. SKLEP

Medpodjetniško sodelovanje lahko v sodobnem globalnem svetu predstavlja konkurenčno prednost podjetja. Ena izmed oblik sodelovanja je tudi pogodbeno izdelava. Čeprav ima pogodbeno izdelava (podkontrahiranje, angl. *subcontracting*) pri ljudeh negativen prizvok, predstavlja pomembno možnost pridobitve tehnologije in znanja, predvsem za majhna podjetja.

Z namenom, da bi podjetja povečala svoje konkurenčne prednosti, se »odpravijo« po strateškega partnerja tudi v tujino. Vendar pa dobijo vse pogodbe s »prečkanjem« meje mednarodni značaj, tudi pogodba o podkontrahiranju.

Evropski pravni redi pogodbe o podkontrahiranju načeloma imensko ne poimenujejo, temveč jo uvrščajo v »*sui generis*« (lat.) pogodbe, za katere veljajo splošna pravila obligacijskega prava. Za njeno sklepanje ter veljavnost načeloma ni potrebna nobena formalna oblika. Izjema je npr. italijanski pravni red. Prodajne pogodbe, katerim se pogodba o podkontrahiranju v praksi najbolj približa, s periodično ali kontinuirano naravo, italijanski Civilni zakonik poimenuje, vendar za njeno veljavnost pisna oblika ni predpisana.

Kar se tiče pogodb o podkontrahiranju, bistvenih razlik med italijanskim in slovenskim pravom ni. Vredno omembe je prej omenjeno poimenovanje v CC-ju, razlika pri prenosu lastnine stvari in različni roki pri jamčenju za napake.

Obligacijska razmerja, torej tudi razmerja pri pogodbeni izdelavi, urejajo obligacijski zakoniki oz., če je pogodba mednarodna, morebitna mednarodna konvencija, dvostranski in večstranski meddržavni sporazumi ali pa splošna načela mednarodnega gospodarskega prava (lat. *lex mercatoria*). Ker lahko pogodbene stranke same določijo vsebino pogodbe, se lahko same opredelijo tudi za veljavni pravni red. To morajo storiti čimbolj natančno.

Menim, da morajo biti kompleksne pogodbe, kar pogodba o podkontrahiranju vsekakor je, sklenjene v pisni obliki, da bi se v primeru sporov olajšalo dokazovanje. Poleg tega so v pisnih pogodbah natančneje določene pravice in obveznosti posameznih pogodbenih strank.

Pri mednarodnih pogodbah je potrebno paziti tudi na jezik pogodbe. Najbolje je, da je jezik vsem pogodbenim strankam tuj, saj tako nobena stran nima »prednosti« domačega jezika. Dobro bi bilo tudi, če bi bil pravni red, ki pogodbo ureja, prav tako nevtralen. Medtem ko lahko šibkejša pogodbeno stran nevtralni jezik ponavadi »iztrži«, se pri določitvi

uporabljanega pravnega reda lahko zaplete; po mojem mnenju je tedaj najbolje, da se pogodbo »prepusti« splošnim načelom mednarodnega gospodarskega prava.

Smatram, da sta podjetji Rolpap in Cartiera di Rivignano ravnali napačno, ker nista takoj sklenili pogodbe v pisni obliki. Sedaj bodo potrebna ponovna pogajanja ter usklajevanja, da bosta obe podjetji »zadovoljni« s pisnim osnutkom. V skrajnem primeru lahko pride celo do sporov ter prekinitve sodelovanja.

LITERATURA

1. Bonač Stane: Tehnologija papirja. Ljubljana: PIS tiska in papirja, 1985. 366 str.
2. Bowman Cliff, Faulkner David Oakley: Competitive and corporate strategy. London: Times Mirror International Publishers Limited, 1997. 296 str.
3. Competitiveness of European Enterprises in the Face of Globalisation, The. Brussels: Commission of the European Communities, 1999. 33 str.
4. Ferčič Aleš, Tratnik Matjaž: Mednarodno gospodarsko pravo. Maribor: Pravna fakulteta, 2002. 496 str.
5. Garrigos-Soliva David: Practical Case Studies on Industrial Subcontracting and Partnership. B.k.: UNIDO Programme for the Promotion of Industrial Subcontracting and Partnership, B.l.. 49 str.
6. Gerbec Franci, Košir Borut: Pogodbe o leasingu. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1999. 340 str.
7. Gmeiner Pavle: Dejavniki za povečanje konkurenčnosti slovenske predelovalne industrije s posebnim ozirom na kooperacije, razvojne raziskave in tuja vlaganja. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, 1996. 38 str.
8. Grilc Peter: Moderni tipi pogodb avtonomnega gospodarskega prava. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1996. 265 str.
9. Hrastelj Tone: Mednarodno poslovanje. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1990. 422 str.
10. Hrastelj Tone: Podjetniški izzivi mednarodnega poslovanja. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1995. 514 str.
11. Kljajič Mateja: Strategija razvijanja podizvajalskih odnosov. Organizacija, Kranj, 33 (2000), 6, str. 393-399.
12. Lansdell Sally: Working Globaly. Oxford: Capston Publishing, 2002. 120 str.
13. Puharič Krešo: Gospodarsko pravo. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, 1994. 235 str.
14. Shahery Shaw: Trends and Markets in the New Millennium. Convention of International Sanitary Supply Association. Atlanta: Walden-Mott publication, 2000.
15. Shy Oz, Stenbacka Rune: Partial Subcontracting, Monitoring Cost, and Market Structure. B.k.: University of Haifa and Swedish School of Economics, 2002. 20 str.
16. Tratar Boštjan: Načela UNIDROIT za mednarodne gospodarske pogodbe v luči spremembe paradigme v mednarodnem gospodarskem pravu. Pravniki, Ljubljana, 54 (1999), 6-8, str. 428-455.
17. Verheyden Nicole et al.: Law of Industrial Subcontracting in the European Community. Luxembourg: Office for Official Publications of European Communities, 1998. 331 str.
18. Verheyden Nicole et al.: Practical Guide to the Legal Rules on Industrial Subcontracting in the European Union. B.k.: European Commission, 1996. 17 str.
19. Whitten R. Bobby: How To Hire and Supervise Subcontractors. Washington: Home Builder Press, 1991. 60 str.

VIRI:

1. Bürgerliches Gesetzbuch. B.k.: Juris GmbH, 2003. 433 str.
2. Camera di commercio di Cremona. [URL: http://www.cciaa.cremona.it/doc_cciaa/index.html], 08. 03. 2003.
3. Codice Civile Italiano, II. The Cardozo Electronic Law Bulletin. [URL: http://www.jus.unitn.it/cardozo/Obiter_Dictum/codciv/Prel.htm], 04. 03. 2003.
4. Consolidated Version of the Treaty Establishing the European Community. Office for Official Publications of the European Communities, 1997.
5. Council Directive on the Approximation of the Laws, Regulations and Administrative Provisions of the Member States concerning Liability for Defective Products (Official Journal, št. L210/1985).
6. Decreto del Presidente della Repubblica N°224 del 24. Maggio 1988 (Gazzetta Ufficiale, št. 146/1988).
7. Handelsgesetzbuch. B.k.: Juris GmbH, 2003. 201 str.
8. Konvencija Združenih narodov o mednarodni prodaji blaga (Uradni list SFRJ, Mednarodne pogodbe, št. 10/1984).
9. Notranje gradivo podjetja Cartiera di Rivignano, februar 2003.
10. Notranje gradivo podjetja Rolpap, avgust 2001.
11. Obligacijski zakonik (Uradni list RS, št. 83/2001).
12. World's Production and Consumption of Paper and Board. Paperloop.com. [URL:http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050950014119/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60], 26. 01. 2003.
13. Production of Tissue Paper by Region. Paperloop.com. [URL: http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050831988798/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60], 26. 01. 2003.
14. Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/2002).
15. Zakon o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 45/2001).
16. Zakon o spremembi zakona o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 96/2002).

SLOVARČEK

1. **appalto (it.)** -podjem
2. **avente diritto alla somministrazione (it.)** -upravičenec do oskrbe
3. **Camera di commercio, industria, artigianato e agricoltura di Cremona (it.)** -Trgovinska, industrijska, obrtniška in kmetijska zbornica Cremona
4. **clausole vessatorie (it.)** -tlačiteljska določila
5. **condizioni generali (it.)** -splošni pogoji
6. **contratto di somministrazione (it.)** -oskrbovalna pogodba
7. **da causa a lui non imputabile (it.)** -vzrok, ki se mu ga ne more pripisati
8. **diligenza del buon padre di famiglia (it.)** -marljivost dobrega očeta družine
9. **diritto di prelazione (it.)** -predkupna pravica
10. **esecuzione secondo buona fede (it.)** -izvršitev v dobri veri
11. **Gazzetta Ufficiale (it.)** -Uradni list
12. **graphic papers (angl.)** -papir, namenjen tisku
13. **greenfield (angl.)** -nove investicije
14. **lex mercatoria (lat.)** -mednarodno gospodarsko pravo
15. **marchio (it.)** -znak, blagovna znamka
16. **other paper and board (angl.)** -ostale vrste papirja in kartona
17. **packing paper and board (angl.)** -papir in karton, namenjena embalaranju
18. **paper converter (angl.)** -podjetje za predelavo papirja
19. **phase in (angl.)** -spremembe, ki minimalno vplivajo na proizvodno linijo in na dobavo izdelkov
20. **possibile, lecito, determinato o determinabile (it.)** -mogoč, dopusten, določen ali določljiv
21. **prestazioni periodiche o continuative (it.)** -periodični ali kontinuirani učinek
22. **Regio decreto (it.)** -Kraljevi dekret
23. **retrofit (angl.)** -spremembe, ki zahtevajo spreminjanje vseh, tudi že izdelanih izdelkov
24. **rework (angl.)** -spremembe, ki zahtevajo spreminjanje novih izdelkov
25. **scadenze d'uso (it.)** -dejanska poraba
26. **single prestazioni (it.)** -posamezne dobave (prestacije)
27. **small, medium and big shopers (angl.)** -male, srednje in velike nosilne vrečke
28. **somministrazione (it.)** -preskrbovanje
29. **subcontracting (angl.)** -podkontrahiranje
30. **sui generis (lat.)** -svoje vrste
31. **tissue paper (angl.)** -tisu papir
32. **vendita (it.)** -prodaja
33. **vendita con riserva della proprietà (it.)** -prodaja s pridržkom lastninske pravice
34. **win-win (angl.)** -zmagaj-zmagaj

PRILOGA 1: Svet papirja v številkah

Tabela 1: Deset največjih držav proizvajalk papirja in kartona v letu 2001

	država	proizvodnja papirja in kartona (v 1000 t)	delež v svetovni proizvodnji (v %)
1.	ZDA	80759	25,50
2.	Kitajska	32000	10,11
3.	Japonska	30731	9,71
4.	Kanada	19686	6,22
5.	Nemčija	17879	5,65
6.	Finska	12503	3,95
7.	Švedska	10534	3,33
8.	Južna Koreja	9724	3,07
9.	Francija	9630	3,04
10.	Italija	8924	2,82
11.	Ostali	84276	26,60
	Svet	316646	100,00

Vir: Internet: http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050950014119/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60.

Tabela 2: Deset največjih držav potrošnic papirja in kartona v letu 2001

	država	potrošnja papirja in kartona (v 1000 t)	delež v svetovni potrošnji (v %)
1.	ZDA	87933	27,55
2.	Kitajska	38180	11,96
3.	Japonska	30836	9,66
4.	Nemčija	18543	5,81
5.	Velika Britanija	12516	3,92
6.	Italija	10734	3,36
7.	Francija	9680	3,03
8.	Kanada	7875	2,47
9.	Južna Koreja	7850	2,46
10.	Brazilija	6610	2,07
11.	Ostali	88369	27,71
	Svet	319126	100,00

Vir: Internet: http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050950014119/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60.

Tabela 3: Svetovna proizvodnja tisu papirja po regijah v letu 2001

	regija	proizvodnja tisu papirja (v 1000 t)
1.	Severna Amerika	7047
2.	Azija	6524
3.	Zahodna Evropa	5035
4.	Latinska Amerika	1933
5.	Vzhodna Evropa	634
6.	Afrika	263
7.	Oceanija	261
	Svet	21697

Vir: Internet: http://paperloop.adbureau.net/hserver/acc_random=1050831988798/Site=paperloop.com/area=bottom/AAMSZ=120X60.

PRILOGA 2: Prepis predloga pisne pogodbe o dobavi blaga med Moncartom in Rolpapom

LIEFERUNGSVERTRAG

Die Unterzeichneten:

1. die Gesellschaft mit beschränkter Haftung nach italienischem Recht Moncart s.r.l., geschäftsansässig in Cremona (Italien), hier rechtsgültig vertreten durch ihren Geschäftsführer, Herrn Silvino Colombari, im folgenden: "Moncart",

*einerseits
und*

2. die Gesellschaft mit beschränkter Haftung nach Slowenischem Recht Rolpap d.o.o., geschäftsansässig in Gabrovka (Slowenien), hier rechtsgültig vertreten durch ihren Geschäftsführer, Herrn Franc Šobar, im folgenden: "Rolpap",

andererseits

UNTER BERÜCKSICHTIGUNG:

1. dass Moncart Anbieter auf dem Markt für Einwegprodukte ist;
2. dass Moncart insbesondere Papierservietten auf den Markt bringt und verkauft wie näher beschrieben in Anlage 1, im folgenden: "die Produkte";
3. dass sich Rolpap unter anderem mit der Herstellung von Verpackungsmaterialien und Einwegprodukten beschäftigt;
4. dass Moncart vorhat, die Produkte durch Rolpap herstellen zu lassen beziehungsweise liefern gemäß der technischen Spezifikationen, Methoden und Normierungen wie in Anlage 2 beschrieben, im folgenden: "die Spezifikationen";
5. dass Rolpap bereit und imstande ist, die Produkte für Moncart herzustellen beziehungsweise an Moncart zu liefern laut der Spezifikationen zu den nachfolgenden Bedingungen und Bestimmungen;
6. dass Moncart Eigentümer der Maschinen ist, wie beschrieben in Anlage 3, im folgenden: "die Maschinen";
7. dass Moncart bereit ist die Maschinen für Serviettenproduktion Rolpap zu verkaufen;
8. dass Parteien ihr gegenseitiges Rechtsverhältnis wie folgt zu regeln wünschen;

ERKLÄREN WIE FOLGT ÜBEREINGEKOMMEN ZU SEIN:

Artikel 1 BETREFF

1. Moncart beauftragt Rolpap hiermit, dass auf Bestellung von Moncart Herstellen, Verpacken und Liefern der Produkte, welchen Auftrag Rolpap hiermit übernimmt. Moncart ist berechtigt die Produkte bei Dritten zu bestellen, unter Berücksichtigung, dass sie gebunden ist an der Mindestmenge, wie im nachfolgenden Artikel 18 beschrieben.

2. Rolpap wird die Produkte herstellen und liefern laut der Spezifikationen und der Bestellungen und der Anweisungen/Richtlinien von Moncart.
3. Rolpap gewährleistet Moncart, dass sie während der Laufzeit dieses Vertrages alle Bestellungen von Moncart erfüllen kann und dass sie alsdann immer vollständig verfügbar sein wird für die Herstellung und Lieferung der Produkte für Moncart. Es steht Rolpap übrigens frei an Dritten zu liefern, auch unter Benutzung der Maschinen, unter dem Vorbehalt vorgehender Lieferungsverpflichtung und insofern keine längeren Lieferungsverträge mit Dritten abgeschlossen werden und die Lieferungen an Dritte die optimale Ausführung dieses Vertrages nicht im Wege stehen. Lieferung an Dritte wird ferner ausschließlich nach vorheriger Beratung mit Moncart stattfinden. Moncart und Rolpap werden immer die übereingekommenen Abmachungen im Bezug auf die Lieferung an Dritte schriftlich festlegen. Des Weiteren gilt uneingeschränkt das im nachfolgenden Artikel beschriebenen Wettbewerbsverbot.
4. Rolpap ist nicht berechtigt ihre Rechte und Verpflichtungen aus diesem Vertrag auf welche Weise auch immer, ganz oder teilweise an Dritte zu übertragen oder in eine Gemeinschaft, Gesellschaft oder Rechtsperson einzubringen, es sei denn, dass Moncart eine schriftliche Zusage erteilt hat. Es ist Rolpap nicht erlaubt Dritte bei der Ausführung dieses Vertrages einzuschalten.
5. Es ist Moncart erlaubt ihren eigenen Marken-/Handelsnamen und Logo auf ihre Produkte anzubringen.

Artikel 2

KEINE KONKURRENZ

1. Rolpap verbindet sich Moncart gegenüber während der Dauer dieses Vertrages keine mit den Produkten konkurrierende Produkten zu verkaufen oder bei der Herstellung davon oder dem Handel darin auf einer Weise, direkt oder indirekt, beteiligt zu sein, es sei denn, mit schriftlicher Genehmigung von Moncart. Über die hierfür gemeinten Ausnahmen werden Moncart und Rolpap immer im Voraus beraten und die gemachten Vereinbarungen schriftlich festlegen.

Artikel 3

ALLGEMEINE VERPFLICHTUNGEN

1. Moncart und Rolpap werden gegenseitige Interessen auf eine sorgfältige Weise und wie es einem guten Kaufmann gebührt beherzigen.
2. Parteien werden sich gegenseitig so viel wie möglich (technisch und kommerziell) bei der Ausführung dieses Vertrages unterstützen.

Artikel 4

DIE MASCHINEN

1. Moncart wird die Maschinen, die in Anlage 3 beschrieben sind, mit Zurückbehaltungsrecht an Rolpap verkaufen. Der Eigentumsvorbehalt hat Moncart bis die Maschinen nicht im Ganzen abbezahlt sind.
2. Moncart wird die Maschinen spätestens am __. __. ____ Rolpap zur Verfügung in Cremona (Italien) stellen. Rolpap wird beim Erhalt eine schriftliche Erklärung abgeben, dass sie die Maschinen in gutem Wartungszustand von Moncart in Empfang genommen hat. Falls dies nicht der Fall ist, wird sie die Mängel und Fehler spezifiziert angeben.
3. Rolpap ist gehalten, die Maschinen laut Bestimmung und wie ein sorgfältiger Kaufmann zu behandeln, zu warten und zu benutzen, unter Berücksichtigung der Bedienungs- und Behandlungsvorschriften und/oder gemäß den Instruktionen von Moncart.

4. Es ist Rolpap nicht erlaubt Anpassungen an die Maschinen vorzunehmen ohne vorhergehende schriftliche Genehmigung von Moncart, bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind.
5. Bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind, muss Rolpap zu ihren Lasten die Maschinen warten, reparieren und versichern. Die Versicherung wird bei einer unbescholtenen Versicherungsgesellschaft zu allen zu versichernden Schäden (einbegriffen - aber nicht beschränkt auf- Schäden durch Feuer und/oder Einbruchsdiebstahl) abgeschlossen. Rolpap wird Moncart eine Kopie der betreffenden Versicherungspolice oder einen anderen Versicherungsbeweis zukommen lassen.
6. Rolpap verpflichtet sich, bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind, Moncart sofort zu informieren über:
 - a. einer Beschlagnahme der Maschinen;
 - b. einen auf Rolpaps Bezug habenden Insolvenzantrag oder einer Beantragung auf einen (vorläufigen) gerichtlichen Zahlungsaufschub;
 - c. einer Zahlungsunfähigkeit, einer Zahlungsregelung mit dem Finanzamt oder ein Zahlungsaufschub;
 - d. Liquidation oder Einstellung des Unternehmens der Rolpap.

Artikel 5:

BENUTZUNGSVERBOT VON ANDEREN ALS ROLPAP

1. Es ist Rolpap verboten die Maschinen Dritten zur Verfügung zu stellen oder von Dritten benutzen zu lassen - wohl oder nicht gegen Zahlung - bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind, es sei denn mit schriftlicher Genehmigung von Moncart. Bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind, wird Rolpap des Weiteren auf keine Weise zwecks Dritter ein beschränktes Recht im Bezug auf die Maschinen festigen bzw. auf welche Art auch immer, die Maschinen belasten.
2. Bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind, ist Rolpap nicht befugt die Maschinen außerhalb des Geschäftsgebäudes von Rolpap in Gabrovka (Slowenien) zu transportieren, es sei denn mit schriftlicher Genehmigung von Moncart.

Artikel 6:

GEWÄHRLEISTUNG DER MASCHINEN

1. Die Benutzung der Maschinen geht ganz zu Lasten und auf Risiko von Rolpap. Moncart ist nicht haftbar für Schäden, verursacht durch die Benutzung der Maschinen von Rolpap oder Dritte.
2. Bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind, ist Rolpap Moncart gegenüber für alle Schäden an den Maschinen haftbar, ungeachtet die Benennung oder wie die Schäden verursacht wurden und ungeachtet ob die Schäden Rolpap angelastet werden können oder nicht und ob die Schäden von Dritten verursacht wurden oder nicht.
3. Bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind, schützt Rolpap Moncart gegen alle Ansprüche von Dritten welche hervorgehen aus oder im Zusammenhang stehen mit der Benutzung der Maschinen durch Rolpap.

Artikel 7

VERPFLICHTUNGEN VON ROLPAP

1. Rolpap wird die Produkte herstellen, verpacken und liefern laut der Bestellungen, der Spezifikationen und der Anweisungen/Richtlinien von Moncart.
2. Rolpap wird die Maschinen abbezahlen wie beschrieben im Artikel 12 Absatz 1 und Artikel 13 Absatz 1.

3. Rolpap wird bei der Ausführung dieses Vertrages und näherer Verträge, welche daraus hervorgehen dürfen, alle zutreffende gesetzlichen und behördlichen Vorschriften sowie Reglementierungen einhalten, worunter einbegriffen aber nicht beschränkt auf Produkt und Sicherheitsvorschriften. Rolpap wird sich bemühen alle Hindernisse zu beseitigen und alle Genehmigungen und Befreiungen, die notwendig sind um diesen Vertrag ausführen zu können zu bekommen.
4. Moncart wird für die von Rolpap angewiesenen Arbeitnehmer Training und Schulung im Bezug auf die Maschinen versorgen, wobei die Parteien Abmachungen machen werden über die hiermit verbundenen Kosten.

Artikel 8

SELBSTÄNDIGE VERTRAGSPARTEIEN

1. Moncart und Rolpap sind selbständige Vertragsparteien, die auf eigenem Namen und für eigenes Risiko handeln. Sie sind nicht befugt sich gegenseitig zu vertreten oder sich zu verpflichten, es sei denn, schriftlich dazu von der anderen Partei ermächtigt.

Artikel 9

BERATUNG UND INFORMATIONEN

1. Moncart und Rolpap werden sich gegenseitig über die Arbeiten und Aktivitäten im Rahmen der Ausführung dieses Vertrages und alles was damit verbunden ist oder daraus hervorgeht auf dem Laufenden halten und werden sich gegenseitig die geforderten Daten und Informationen erteilen.
2. Es wird regelmäßig eine Beratung zwischen Parteien stattfinden über den allgemeinen Gang der Dinge, sowie alle Betreffe, die sie für nützlich oder notwendig halten im Bezug auf die Ausführung dieses Vertrages.

Artikel 10

INVESTITIONEN UND KOSTEN

1. Gemachte Kosten und Investitionen im Rahmen der von Rolpap im Auftrage von Moncart Herstellung und Lieferung der Produkte gehen zu Lasten und Risiko von Rolpap, es sei denn, es wurde schriftlich anders übereingekommen.

Artikel 11

BESTELLUNGEN UND LIEFERUNG

1. Moncart wird Rolpap 8 Wochen vor ihrer gewünschten Bestellung das Mengenschema im Bezug auf die Produkte für den kommenden Zeitraum von 52 Wochen mitteilen. Von diesem Mengenschema behält sich Moncart einen Spielraum von 10% vor. Bei größeren Abweichungen werden Parteien nach einer für beide Parteien vernünftigen Lösung streben.
2. Anschließend zu der Lieferungsgewährleistung im Artikel 1 Absatz 3 dieses Vertrages verpflichtet sich Rolpap Moncart gegenüber um Sorge zu tragen für ausreichende Flexibilität in Kapazität und Grundstoffe um dem von Moncart angegebenen Lieferschema gerecht zu werden. Sobald Rolpap weiß oder wissen sollte, dass ihre Herstellungskapazität unausreichend sein wird für eine zeitige und ordentliche Lieferung, stellt sie Moncart hiervon sofort schriftlich in Kenntnis.
3. Moncart wird Rolpap schriftlich (per Fax) Bestellungen aufgeben unter Angabe der gewünschten Lieferungszeit, Anzahl, Spezifikationen und/oder eventuellen anderen Kennzeichen. Moncart wird die

laut dieses Vertrages hergestellten Produkte spätestens innerhalb 60 Tage, nachdem die Herstellung davon abgerundet wurde, bei Rolpap abholen. Die Lagerkosten gehen zu Lasten von Rolpap.

4. Lieferung der Produkte geschieht Delivered Duty Paid der Incoterms, International Chamber of Commerce, Edition 2000, Geschäftsgebäude der Moncart in Cremona (Italien), es sei denn, es wurde schriftlich anders übereingekommen.

Artikel 12

PREISE

1. Der Maschinenpreis wird in Drittel verteilt, wie in Anlage 4 beschrieben. Ein Drittel des Preises bezahlt Rolpap in Geld, übrigen zwei Drittel sind in den Produktpreis einberechnet, wie in Anlage 4 beschrieben. Der Maschinenpreis ist in Euro Ex Works, International Chamber of Commerce, Edition 2000, Geschäftsgebäude der Moncart in Cremona (Italien) angegeben.
2. Die Produktpreise sind in Anlage 5 angegeben. In diesen Preisen wurden zwei Drittel des Wertes von Maschinen diskontiert. Wenn der Maschinenpreis in Ganzem abbezahlt wird, werden sich die Produktpreise um 10% erhöhen.
3. Die Produktpreise sind in Euro, Delivered Duty Paid der Incoterms, International Chamber of Commerce, Edition 2000, Geschäftsgebäude der Moncart in Cremona (Italien) angegeben, es sei denn, es wurde schriftlich anders übereingekommen.
4. Im Fall wesentlicher Änderungen im Kostpreis der Produkte (Erhöhungen und Senkungen einbegriffen) in einem laufenden Jahr, werden Parteien über eine Lösung beraten, welche beidseitigen Interessen Gerechtigkeit widerfahren lassen.

Artikel 13

ZAHLUNG

1. Rolpap wird ein Drittel von Maschinenpreis, der in Geld bezahlt sein muss, in drei gleichen Raten begleichen. Die erste Rate ist in ____, die zweite in ____ und die dritte in ____ Tagen ab dem Tag der Übernahme fällig.
2. Zahlung der Produkte muss innerhalb 60 (sechzig) Tagen nach Lieferung der Produkte vorgenommen werden, es sei denn, es wurde schriftlich anders übereingekommen.
3. Im Fall einer Überschreitung der Zahlungsfrist ist die andere Partei berechtigt einen Zinssatz in Höhe von 1% monatlich zu bringen, zu berechnen ab dem betreffenden Verfallsdatum.

Artikel 14

INSPEKTION UND KONTROLLE

1. Moncart hat das Recht nach Beratung mit Rolpap die Fabrik und die Lager von Rolpap während der normalen Arbeitszeiten zu betreten zur Kontrolle der Qualität der Herstellung und der Produkte.
2. Bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind hat Moncart oder ein von ihr zu bestimmender Dritte jederzeit das Recht die Maschinen zur Kontrolle oder Wartung zu besichtigen. Falls die Maschinen auf eine Weise benutzt werden, für die sie nicht vorgesehen sind, überbelastet werden, oder nicht wie es sich gehört zu warten oder bewahren, hat Moncart das Recht den Vertrag mit sofortigem Eingang zu beendigen.
3. Rolpap wird alle an Moncart zu liefernden Produkte immer auf Anzahl, Zusammensetzung und Verpackung kontrollieren, bevor sie diese für Lieferung freigibt.

4. Stellt sich bei der in den Absätzen 1 und 2 vorgenannten Kontrolle oder bei der Eingangskontrolle bei Moncart heraus, dass die Produkte nicht vertragsgemäß sind, so ist Moncart berechtigt zu nachträglicher Lieferung gemäß der aufgegebenen Bestellung. Die Kontrollkosten gehen in diesem Fall zu Lasten von Rolpap und die Produkte werden zu ihren Lasten und ihrem Risiko retourniert.

Artikel 15 GARANTIE

1. Rolpap gewährleistet, dass die Produkte:
 - a. gemäß den Bestellungen und den Spezifikationen der Moncart sind;
 - b. frei von Material- und Herstellungsmängel sind und
 - c. tauglich sind für das Ziel, für das sie bestimmt sind.
2. Rolpap ist Moncart gegenüber verantwortlich für die Qualität der von ihr eingekauften Güter und die von Rolpap an Moncart gelieferten Produkte.
3. Falls die Produkte, welche Rolpap im Rahmen dieses Vertrages an Moncart geliefert hat, nicht dem Bestimmten im Artikel 1 dieses Artikels entsprechen, so ist Moncart berechtigt:
 - a. die betreffende Bestellung zu widerrufen;
 - b. nachträglich Lieferung zu fordern gemäß der aufgegebenen Bestellung;
 - c. diesen Vertrag mit sofortiger Wirkung zu beenden;solches zur freien Auswahl der Moncart.

Artikel 16 HAFTUNG

1. Rolpap ist Moncart gegenüber gehalten zu einer ordentlichen Ausführung dieses Vertrages und der Verträge, die daraus hervorgehen.
2. Rolpap schützt Moncart gegen Ansprüche von Dritten, welche hervorgehen aus oder im Zusammenhang stehen mit oder im Bezug stehen zu einer Unzulänglichkeit in der Einhaltung und/oder in unerlaubter Handlung ihrer Verpflichtungen kraft dieses Vertrages und anderer Verträge, die daraus hervorgehen, mit der Folge, dass Dritte Schaden erlitten haben. Rolpap wird dazu eine ordentliche Haftpflichtversicherung abschließen. Moncart wird sich größte Mühe geben der Schaden so viel wie möglich einzuschränken.
3. Moncart schützt Rolpap gegen alle Ansprüche von Dritten, welche hervorgehen aus oder im Bezug stehen zu dem Handeln oder Nachlassen von Moncart beim Verkauf der Produkte.

Artikel 17 ALLGEMEINE BEDINGUNGEN

1. Die allgemeinen Bedingungen von Moncart, diesem Vertrag als Anlage 6 angeheftet, sind anwendbar auf die Lieferungen von Rolpap an Moncart im Rahmen der Ausführung dieses Vertrages en der Verträge, welche daraus hervorgehen.
2. Im Fall einer Streitigkeit zwischen diesen allgemeinen Bedingungen und den Bestimmungen dieses Vertrages, geht dieser Vertrag vor.

Artikel 18
MINDESTMENGE

1. Moncart verpflichtet sich Rolpap gegenüber während des Zeitraumes dieses Vertrages jährlich mindestens _____ Produkte von Rolpap abzunehmen und zu bezahlen.
2. Falls in irgendeinem Jahr die Mindestmenge nicht realisiert wird, ist Rolpap berechtigt den Vertrag vorzeitig per Einschreiben zu beenden unter Berücksichtigung einer Kündigungsfrist von drei Monaten, ohne zu einem Schadensersatz verpflichtet zu sein. Des Weiteren ist Moncart alsdann verpflichtet die Mindestmenge im Bezug auf dieses Jahr mal den in diesem Jahr geltenden Kaufpreis für die Produkte an Rolpap zu bezahlen und die betreffende Menge abzunehmen.

Artikel 19
GEHEIMHALTUNG

1. Parteien sind verpflichtet alle Daten und Informationen im Bezug auf die andere Partei oder ihre Firma, worunter einbegriffen, aber nicht beschränkt auf Informationen Bezugs der Produkte, des Verkaufsumfangs, der Kundenbeziehungen, der Preisgestaltung, der Rechte, Know-how, der Ideen, der Prozesse und Arbeitsweisen, sowohl während der Dauer dieses Vertrages wie nach Beendigung dieses Vertrages, geheim zu halten (halten zu lassen), in soweit diese Daten vertraulich erteilt wurden oder einen offensichtlichen Charakter haben. Die Geheimhaltungspflicht gilt nicht nur für das Freigeben der Daten und Informationen an Dritte, aber auch auf eine Weise den Gebrauch davon.
2. Diese Geheimhaltungspflicht gilt nicht für Informationen und Daten:
 - a. die eine öffentliche Bekanntheit haben;
 - b. die freigegeben wurden infolge einer gesetzlichen Verpflichtung oder eines unwiderruflichen rechtskräftigen erlangten Gerichtsurteils, in welchem Falle diese Freigabe der anderen Partei unverzüglich mitgeteilt wird;
 - c. in Hinsicht wovon der anderen Partei eine schriftliche Entlastung der Geheimhaltungspflicht erteilt wurde.

Artikel 20
URHEBER- UND INDUSTRIEEIGENTUMSRECHTE

1. Moncart behält sich alle Rechte des Urheber- und Industrieigentums im weitesten Sinne und im vollständigsten Umfang vor im Bezug auf die Produkte, im Folgenden: "die Rechte".
2. Rolpap verpflichtet sich die Rechte auf keine einzige Weise, direkt oder indirekt, zu verletzen oder zu schaden durch Benutzung oder anderswie, auch nicht durch eine Forderung zur Nichtigkeitserklärung.
3. Moncart verleiht Rolpap das Recht Gebrauch zu machen von den Rechten in soweit notwendig für die Ausführung dieses Vertrages. Nach Beendigung dieses Vertrages, aus welchem Grund auch immer, wird Rolpap vorerwähnten Gebrauch unverzüglich einstellen.
4. Die Rechte bleiben Eigentum von Moncart ungeachtet die von Rolpap und/oder von welchem Dritten auch immer, herangetragenen Vorschläge und/oder Ideen zur Verbesserung und/oder Änderung der Produkte. Keine einzige Bestimmung in diesem Vertrag darf betrachtet werden als einen Übertrag eines Urheber- und Industrieigentumsrechtes von Moncart an Rolpap.
5. Rolpap wird Moncart unverzüglich von jeder Verletzung der Rechte durch Dritte in Kenntnis setzen und wird Moncart auf ihre Bitte Beistand im Rahmen der Verteidigung dieser Rechte gewähren.

Artikel 21

EINGANGSDATUM, DAUER UND BEENDIGUNG

1. Der Vertrag geht ein am Tage der Unterzeichnung.
2. Der Vertrag ist von den Parteien für unbestimmte Zeit eingegangen.
3. Dieser Vertrag kann mittels eines Einschreibens zum Ende eines Kalenderjahres, unter Berücksichtigung einer Kündigungsfrist von zwölf Monaten, gekündigt werden.
4. Jede der Parteien ist befugt den Vertrag fristlos mittels eines Einschreibens zu kündigen:
 - a. falls die andere Partei Streitig handelt mit einer Bestimmung dieses Vertrages und die Verletzungen nach schriftlichen Inverzugsetzung nicht aufgehoben wurden;
 - b. im Falle einer Insolvenz, (vorläufiges) gerichtliches Zahlungsaufschubes, eines außergerichtlichen Vergleichs mit Gläubigern, einer Liquidation oder der Stilllegung des Unternehmens oder, dass die andere Partei kommerziell ernsthaft ins Gerede kommt.
5. Rolpap ist berechtigt diesen Vertrag per Einschreiben unter Berücksichtigung einer Kündigungsfrist von drei Monaten zu kündigen, falls in einem Jahr die festgesetzte Mindestabnahme im Sinne des Artikels 18 nicht realisiert wird.
6. Parteien können durch Beendigung kein Recht auf Schadensersatz begründen, es sei denn, Beendigung geschieht aufgrund einer Nichterfüllung der Bedingungen oder unerlaubten Handlung. Falls Rolpap für die Ausführung dieses Vertrages Investitionen macht, tut sie dies völlig für eigene Rechnung und Risiko. Moncart haftet nicht für Schäden, die Rolpap im Falle einer Beendigung dieses Vertrages erleidet im Bezug auf die nicht oder nur teilweise Amortisation der gemachten Investitionen.
7. Das Retentionsrecht, das Moncart auf die Maschinen hat, wird auf keinem Fall durch Bestimmungen dieses Artikels beschränkt, bis die Maschinen nicht in Ganzem abbezahlt sind.

Artikel 22

ENDE DES VERTRAGES

1. Bei Beendigung dieses Vertrages vor der ganzen Abbezahlung der Maschinen wird Moncart das Kaufgeld, das in Geld bezahlt war, Rolpap zurückbezahlen. Als Benützungersatz wird Moncart nur das Kaufgeld behalten, das in den Preis schon gelieferten und eventuell in der Zukunft noch liefernden Produkte eingerechnet war.
2. Nach Beendigung dieses Vertrages wird Rolpap den Gebrauch der Moncart gehörenden Urheber- und Industrieigentumsrechte sofort einstellen.
3. Rolpap ist verpflichtet innerhalb von einer Woche nach Beendigung des Vertrages alle Sachen, die Moncart gehören, Moncart wieder zukommen zu lassen. Rolpap wird sich in diesem Rahmen nicht auf das Zurückbehaltungsrecht berufen.
4. Nach Beendigung dieses Vertrages vor der ganzen Abbezahlung der Maschinen wird Rolpap sofort damit aufhören die Maschinen zu benutzen und wird Rolpap die Maschinen innerhalb einer Woche an die Moncart wieder zukommen lassen. Rolpap wird sich in diesem Rahmen nicht auf das Zurückbehaltungsrecht berufen.
5. Bei Beendigung dieses Vertrages vor der ganzen Abbezahlung der Maschinen ist Rolpap verpflichtet die Maschinen im gleichen Zustand an Moncart zurückzugeben, in dem sie diese empfangen hat. Dazu werden die Maschinen, sobald diese bei Beendigung dieses Vertrages im Besitz der Moncart sind, von Moncart kontrolliert. Diese Kontrolle ist bindend.

6. Falls Rolpap nicht imstande ist die Maschinen im gleichen Zustand an Moncart zurückzugeben, in dem sie sie erhalten hat, wird sie Moncart den von Moncart festzusetzenden Schaden ersetzen.
7. Bei Beendigung dieses Vertrages vor der ganzen Abbezahlung der Maschinen hat Rolpap das Vorkaufsrecht auf die Maschinen. Wenn Rolpap das Vorkaufsrecht benutzen will, muss sie Moncart von dieser Absicht per Einschreiben (per Fax) innerhalb von einer Woche nach Beendigung dieses Vertrages in Kenntnis setzen. Der neue Kaufgeld für die Maschinen wird so errechnet: von dem ursprünglichen Preis (Anlage 4) werden das Kaufgeld, das in Geld schon bezahlt war und das Kaufgeld, das in dem Preis schon gelieferten und eventuell in der Zukunft noch liefernden Produkte abgezogen. Über anderen Bedingungen der Transaktionen werden Parteien über eine Lösung beraten, welche beidseitigen Interessen Gerechtigkeit widerfahren lassen.

Artikel 23

VERTRAGSVERLETZUNG / VERTRAGSSTRAFE

1. Falls eine der Parteien die im Artikel 1 Absätze 3 und 4, Artikel 2, Artikel 4 Absätze 3, 4, 5 und 6, Artikel 5, Artikel 7 Absatz 1, Artikel 14 Absätze 1 und 2, Artikel 19, Artikel 20 oder Artikel 22 Absätze 2, 3, 4 und 5 festgelegten Verpflichtungen bzw. Verbote verletzt, wird der anderen Partei gegenüber eine sofort fällige Vertragsstrafe in Höhe von _____ Euro pro Verletzungsfall verwirkt, sowie eine sofort fällige Vertragsstrafe in Höhe von _____ Euro für jeden Tag, dass der Verletzungsfall fort dauert, unvermindert Ersatzanspruch der anderen Partei des gesamten Schadens.
2. Eine Verletzung der in diesem Vertrag aufgenommenen Verbots- oder Gebotsbestimmungen durch einen Dritten, mit dem die mangelnde Partei einen Bezug hat (zum Beispiel durch einen direkten oder indirekten Aktienbesitz oder durch eine Position, die die direkte oder indirekte Einflussausübung ermöglicht) wird betrachtet als Vertragsverletzung einer solchen Bestimmung durch die betreffende Partei selbst.

Artikel 24

ANWENDBARES RECHT I GERICHTSSTAND

1. Auf diesem Vertrag ist italienisches Recht anwendbar.
2. Alle Streitigkeiten, welche anlässlich dieses Vertrages oder näherer Verträge, die daraus resultieren sollten, entstehen würden, werden bei Arbitrage bei Kommerzkammer in Cremona geschlichtet. Gerichtsstand ist Cremona.

Artikel 25

SONSTIGE BESTIMMUNGEN

1. *Änderungen/Erweiterungen*
Änderungen in diesem Vertrag oder erweiterte oder abweichende Bestimmungen sind nur gültig, wenn beide Parteien diese schriftlich festgelegt und unterzeichnet haben.
2. *Mitteilungen und Berichte*
Alle Mitteilungen und Berichte im Rahmen dieses Vertrages werden per Einschreiben oder per Fax an die nachfolgenden Anschriften/Faxnummer vorgenommen werden:

Moncart s.r.l., Via Gramsci 32, I-26043 Persico Dosimo (CR), Italia, fax: +39 _____ ,

Rolpap d.o.o., Moravce pri Gabrovki 9b, SI-1274 Gabrovka, Slowenien, fax: +386 _____.

3. *Gesamtvertrag*
Dieser Vertrag umfasst den Gesamtvertrag zwischen Moncart und Rolpap im Bezug auf die Herstellung und Lieferung der Produkte und ersetzt jeden anderen vorher abgeschlossenen diesbezüglichen mündlichen oder schriftlichen Vertrag.
4. *Nichtigkeit*
Die Nichtigkeit einer Bestimmung dieses Vertrages hat nicht zur Folge, dass der Vertrag im ganzen nichtig ist. Statt einer nichtigen oder ungültigen Bestimmung gilt eine passende Regelung, die das Ziel der Parteien und das von ihnen nachgestrebte wirtschaftliche Resultat auf eine juristische effektive Weise so nah wie möglich annähert.
5. *Übertragung von Rechten oder Verpflichtungen*
Parteien sind ohne schriftliche Genehmigung der anderen Partei nicht befugt Rechte oder Verpflichtungen aus diesem Vertrag Dritten zu übertragen, mit der Maßgabe, dass Moncart berechtigt ist.

Artikel 26
ANLAGEN

1. Die Anlagen 1 bis einschließlich 6 sind integraler Bestandteil des Vertrages:

Anlage 1: die Produkte;
Anlage 2: die Spezifikationen;
Anlage 3: die Maschinen;
Anlage 4: die Maschinenpreise;
Anlage 5: die Produktenpreise;
Anlage 6: allgemeine Bedingungen der Moncart.

In zweifacher Ausfertigung ausgestellt und unterzeichnet:

----- (Ort) ----- (Ort)
----- (Datum) ----- (Datum)
----- (Unterschrift) ----- (Unterschrift)

Moncart s.r.l.

Rolpap d.o.o.

PILOGA 3: Prevod prepisa predloga pisne pogodbe o dobavi blaga med Moncartom in Rolpapom

POGODBA O DOBAVI

Podpisana:

1. Družba z omejeno odgovornostjo po italijanskem pravu MONCART s.r.l., s sedežem v Cremoni (Italija), ki jo pravno veljavno zastopa njen direktor g. Silvino Colombari, v nadaljevanju »Moncart«,

*na eni strani
in*

2. Družba z omejeno odgovornostjo po slovenskem pravu Rolpap d.o.o., s sedežem v Gabrovki (Slovenija), ki jo pravno veljavno zastopa njen direktor g. Franc Šobar, v nadaljevanju »Rolpap«,

na drugi strani

UPOŠTEVAJE:

1. da je Moncart ponudnik papirnih izdelkov za enkratno uporabo;
2. da Moncart ponuja in prodaja na trgu predvsem papirne serviete, kot je bolj natančno opisano v prilogi 1, v nadaljevanju »izdelki«;
3. da se Moncart med drugim ukvarja s proizvodnjo embalažnega materiala in izdelkov za enkratno rabo;
4. da namerava Moncart izdelke dati v izdelavo oziroma, da se želi oskrbovati preko Rolpapa v skladu s tehničnimi specifikacijami, metodami in normami, opisanimi v prilogi 2, v nadaljevanju »specifikacije«;
5. da je Rolpap pripravljen in sposoben izdelke za Moncart izdelati oziroma Moncart z izdelki oskrbovati po specifikacijah in sledečih pogojih ter določilih;
6. da je Moncart lastnik strojev, opisanih v prilogi 3, v nadaljevanju »stroji«;
7. da je Moncart stroje za proizvodnjo serviet pripravljen Rolpapu prodati;
8. da želita stranki urediti medsebojni odnos kot sledi;

IZJAVLJATA, DA STA SE DOGOVORILA:

1. člen

O PREDMETU

1. Moncart s to pogodbo pooblašča Rolpap, da po naročilu Moncart izdelata, embalirata in dobavi izdelke, za katere Rolpap s to pogodbo prevzame naročilo. Moncart ima pravico naročiti izdelke pri tretjih osebah, upoštevajoč njegovo zavezo do minimalnih količin, kot je opisano v 18. členu.
2. Rolpap bo izdelke proizvajal in dobavljal v skladu s specifikacijami, naročilom ter navodili/smernicami Moncart -a.
3. Rolpap jamči, da bo lahko med trajanjem te pogodbe izpolnil vsa Moncartova naročila, ter da bo takoj in popolnoma na razpolago za proizvodnjo in dobavo izdelkov Moncartu. Rolpap lahko dobavlja izdelke tretjim osebam, prav tako lahko sklepa pogodbe o oskrbovanju tretjih oseb, dokler to ni v napoto optimalnemu izpolnjevanju te pogodbe. Dobavljanje tretjim osebam se bo pričelo izključno po

predhodnem posvetovanju z Moncartom. Moncart in Rolpap bosta dogovore v zvezi z dobavo tretjim osebam vedno zapisala. Poleg tega velja neomejena, v naslednjih členih opisana prepoved konkuriranja.

4. Rolpap ne sme svojih pravic in obveznosti s te pogodbe na noben način, v celoti ali deloma, odstopiti tretji osebi, ne prenesti na nobeno skupnost, družbo ali pravno osebo, razen če Moncart pisno privoli. Pri izpolnjevanju te pogodbe se Rolpap ne sme posluževati tretjih oseb.
5. Moncart lahko svoje izdelke opremi z lastno blagovno znamko in logotipom.

2. člen

O PREPOVEDI KONKURIRANJA

1. Rolpap se obveže, da med trajanjem te pogodbe, ne bo prodajal niti preprodajal niti proizvajal blaga, ki direktno ali indirektno konkurira izdelkom s te pogodbe, razen s pisnim dovoljenjem Moncarta. Za izjeme, ki jih določa ta pogodba, se bosta Rolpap in Moncart vedno vnaprej posvetovala ter dogovore zapisala.

3. člen

O SPLOŠNIH OBVEZNOSTIH

1. Moncart in Rolpap bosta medsebojne interese na skrben način ter kot dober gospodar primerno upoštevala.
2. Stranki se bosta pri izpolnjevanju te pogodbe medsebojno, kolikor je le mogoče (tehnično in komercialno), podpirali.

4. člen

O STROJIH

1. Moncart bo stroje, opisane v prilogi 3, prodal Rolpaju s pridržkom pravice razpolaganja oz. lastninske pravice. Pridržek lastninske pravice ima Moncart dokler niso stroji v celoti odplačani.
2. Moncart bo stroje dal na razpolago v svojem obratu v Cremoni (Italija) najkasneje do __. __. _____. Rolpap bo pri prevzemu pisno izjavil, da so stroji s strani Moncarta dobro vzdrževani, v nasprotnem primeru bo specificiral pomanjkljivosti ter napake.
3. Rolpap mora stroje v skladu s predpisi in načelom dobrega gospodarja upravljati, vzdrževati ter uporabljati. Dokler stroji niso v celoti odplačani, mora Rolpap upoštevati pogoje, predpise in/ali navodila Moncarta.
4. Dokler stroji niso v celoti odplačani, jih Rolpap ne sme modificirati brez predhodnega pisnega dovoljenja Moncarta.
5. Dokler stroji niso v celoti odplačani, mora Rolpap stroje vzdrževati, popravljati, ter zavarovati. Zavarovanje bo sklenjeno pri priznani zavarovalnici zoper različne škodne nevarnosti (vključno, vendar ne samo, s požarnim zavarovanjem in/ali zavarovanjem zoper tatvine in vlome). Rolpap bo kopijo zavarovalne police ali kako drugo dokazilo o zavarovanju predložil Moncartu.
6. Rolpap se obveže, da bo, dokler stroji niso v celoti odplačani, Moncart takoj obvestil o:
 - a. zasegi (oz. rubežu) strojev
 - b. predlogu razglasitve insolventnosti ali predlogu (začasnega) sodnega odloga plačevanja dolgov
 - c. plačilni nesposobnosti, ureditvi plačil s finančnim uradom ali odlogu plačil
 - d. likvidaciji ali prenehanju delovanja podjetja Rolpap.

5. člen

O PREPOVEDI UPORABE TRETJIH

1. Rolpap ne sme prepustiti strojev niti na razpolago niti v uporabo tretjim osebam, ne glede na morebitno proti plačilo, dokler stroji niso v celoti odplačani, razen s pisnim dovoljenjem Moncarta. Dokler stroji niso v celoti odplačani, Rolpap ne bo dopustil niti krčenja pravic v zvezi s stroji niti kakršnokoli bremenitev strojev s pravicami tretjih oseb.
2. Dokler stroji niso v celoti odplačani jih Rolpap ne sme premestiti izven obratov Rolpapa v Gabrovki (Slovenija), razen s pisnim privoljenjem Moncarta.

6. člen

O JAMSTVU STROJEV

1. Uporaba in riziko pri uporabi strojev v celoti bremenita Rolpap. Za škodo, povzročeno pri uporabi strojev s strani Rolpapa ali tretjih oseb, Moncart ne odgovarja.
2. Dokler stroji niso v celoti odplačani, jamči Rolpap Moncartu za vso škodo, nastalo na strojih, ne glede na to, kako je škoda nastala in ne glede na to, ali jo je povzročil Rolpap ali tretja oseba.
3. Dokler stroji niso v celoti odplačani, bo Rolpap štital Moncart pred pravicami tretjih oseb, ki izhajajo iz uporabe strojev s strani Rolpap -a.

7. člen

O OBVEZNOSTIH ROLPAPA

1. Rolpap bo izdelke proizvajal, embaliral ter dobavljal v skladu z naročili, specifikacijami in navodili/smernicami Moncarta.
2. Rolpap bo plačal stroje kot je opisano v 1. odstavku 12. člena ter v 1. odstavku 13. člena.
3. Rolpap se bo pri izpolnjevanju te pogodbe in mogočih nadaljnjih pogodb držal ustreznih zakonskih in uradnih predpisov ter pravil, ki vsebujejo, vendar se ne omejujejo le na določila o proizvodnji in varnosti izdelkov. Rolpap bo naredil vse, kar je v njegovi moči, da odstrani ovire ter pridobi dovoljenja, ki so potrebna za izpolnjevanje te pogodbe.
4. Moncart bo Rolpapovim delavcem nudil šolanje in trening v zvezi z uporabo strojev, pri čemer se bosta stranki dogovorili o medsebojnih stroških.

8. člen

O SAMOSTOJNOSTI POGODBENIH STRANK

1. Moncart in Rolpap sta samostojni pogodbeni stranki, ki poslujeta v lastnem imenu in na lasten riziko. Nobena stran nima pravice zastopati ali se zavezati v imenu druge strani, razen če v to druga stran pisno privoli.

9. člen

O POSVETOVANJU IN INFORMIRANJU

1. Moncart in Rolpap se bosta o stvareh, dejavnostih ter o vsem, ker je v zvezi s to pogodbo, medsebojno obveščala. Zahtevane podatke in informacije si bosta medsebojno izmenjevala.
2. Stranki se bosta redno posvetovali o splošnem poteku stvari, kakor tudi o zadevah, ki so koristne ali nujne za izpolnjevanje te pogodbe.

10. člen
O INVESTICIJAH IN STROŠKIH

1. Stroški in investicije, nastali pri proizvodnji in dobavi naročenih izdelkov bremenijo Rolpap, razen če je kako drugače pisno dogovorjeno.

11. člen
O NAROČANJU IN DOBAVLJANJU

1. Moncart bo 8 tednov pred željenim naročilom Rolpapu sporočil okvirno količinsko shemo za naslednjih 52 tednov. Od te količinske sheme lahko Moncart odstopa za 10%. Pri večjem odstopanju si bosta stranki poskušali dogovoriti o razumni rešitvi.
2. Z jamstvom, sprejetim v 3. odstavku 1. člena te pogodbe, se je Rolpap obvezal, da bo za uresničitev količinske sheme poskrbel z zadostno fleksibilnostjo kapacitet in prvin. Takoj, ko Rolpap spozna, da proizvodne kapacitete ne zadoščajo za pravočasno in redno dobavo, mora to takoj pisno obvestiti Moncart.
3. Naročilo (čas dobave, količino, specifikacije in/ali druge oznake) bo Moncart sporočil pisno (preko telefaksa). Moncart bo v skladu s to pogodbo prevzel proizvedene izdelke najkasneje v 60-ih dneh od dneva, ko so ti dani na razpolago. Stroški skladiščenja bremenijo Rolpap.
4. Dobava izdelkov poteka po Incoterms klavzuli Delivered Duty Unpaid, International Chamber of Commerce, Edition 2000, skladišče Moncarta v Cremoni (Italija), razen če je kako drugače pisno dogovorjeno.

12. člen
O CENI

1. Ceno strojev se, kot je opisano v prilogi 4, razdeli na tretjine. Eno tretjino cene strojev plača Rolpap v denarju, ostali dve tretjini se vračunata v ceno izdelkov, kot je opisano v prilogi 4. Cena strojev je v evrih Ex Works, International Chamber of Commerce, Edition 2000, skladišče Moncarta v Cremoni (Italija).
2. Cene izdelkov so podane v prilogi 5. V teh cenah sta diskontirani dve tretjini vrednosti strojev. Ko bodo stroji v celoti izplačani, se bodo cene izdelkov dvignile za 10%.
3. Cene izdelkov so v evrih, Delivered Duty Unpaid, International Chamber of Commerce, Edition 2000, skladišče Moncarta v Cremoni (Italija), razen če je kako drugače pisno dogovorjeno.
4. V primeru bistvenih sprememb proizvodne cene izdelkov (povišanja ali znižanja) v (enem) tekočem letu, se bosta stranki poskušali dogovoriti o rešitvi v obojestransko korist.

13. člen
O PLAČILU

1. Rolpap bo tisto tretjino cene strojev, ki jo mora plačati v denarju, poravnal v treh enakih obrokih. Prvi obrok zapade ___ dni, drugi ___ dni, tretji ___ dni od dneva prevzema strojev.
2. Plačilo izdelkov mora biti izvršeno 60 dni od dneva dobave izdelkov, razen če je pisno kako drugače dogovorjeno.

3. V primeru prekoračitve plačilnega roka je nasprotna stran upravičena do mesečnih zamudnih obresti v višini 1%, ki se obračunajo od zapadlega datuma.

14. člen O INŠPEKCIJI IN KONTROLI

1. Moncart ima po posvetu z Rolpapom pravico do vstopa v tovarno in skladišče Rolpapa med običajnim delovnim časom, z namenom kontrole kvalitete proizvodnje ter izdelkov.
2. Dokler stroji niso v celoti odplačani, ima Moncart ali od Moncarta določena tretja oseba pravico kadarkoli prekontrolirati stroje in njihovo vzdrževanje. Če stroji niso uporabljeni na način, za katerega so predvideni, če so preobremenjeni, ali če niso primerno vzdrževani ali skladiščeni, ima Moncart pravico takoj prekiniti pogodbo.
3. Rolpap bo pregledal ustreznost količine, sestave in embalaže izdelkov, preden jih bo dal na razpolago Moncartu.
4. Če se pri kontroli iz prvega in drugega odstavka tega člena, ali pri vhodni kontroli Moncarta izkaže, da izdelki niso v skladu s to pogodbo, ima Moncart pravico do nadomestne dobave izdelkov v skladu z naročilom. Vračilo izdelkov ter kontrolni stroški v tem primeru bremenijo Rolpap.

15. člen O GARANCIJI

1. Rolpap jamči, da izdelki:
 - a. ustrezajo naročilom in specifikacijam Moncarta;
 - b. nimajo niti proizvodnih napak niti napak materiala;
 - c. ustrezajo uporabi, za katero so namenjeni.
2. Rolpap jamči za kvaliteto blaga in izdelkov, ki jih dobavi Moncartu.
3. V primeru, da izdelki, ki jih Rolpap dobavi Moncartu v okviru te pogodbe, niso v skladu s prvim odstavkom tega člena, ima Moncart pravico:
 - a. preklicati zadevno naročilo;
 - b. do naknadne dobave v skladu z naročilom;
 - c. pretrgati to pogodbo s takojšnjo veljavo.

Moncart sam izbere za katero opcijo se bo odločil.

16. člen O JAMSTVU

1. Rolpap se obveže, da bo redno izpolnjeval to pogodbo in pogodbe, ki iz te pogodbe izhajajo.
2. Rolpap bo ščitil Moncart pred zahtevami tretjih oseb, ki so utrpeli škodo zaradi pomanjkljivega upoštevanja in/ali nedovoljenega ravnanja z obveznostmi iz te pogodbe in pogodb, ki iz te pogodbe izhajajo. Rolpap bo v ta namen sklenil zavarovanje za odgovornost proti tretjim osebam. Moncart bo z vsemi močmi poskušal zmanjšati škodo kolikor je le mogoče.
3. Moncart bo ščitil Rolpap pred vsemi zahtevami tretjih oseb, ki izhajajo iz ali so v zvezi s trgovanjem izdelkov ali opustitvijo (dejanja) Moncarta pri prodaji izdelkov.

17. člen
O SPLOŠNIH POGOJIH

1. Splošni pogoji poslovanja Moncarta so priloženi v prilogi 6. Uporabljajo se pri dobavljanju blaga Moncart -u v okviru izpolnjevanja ta pogodbe in pogodb, ki iz te pogodbe izhajajo.
2. V primeru, da splošni pogoji niso v skladu z določili te pogodbe, imajo prednost določila te pogodbe.

18. člen
O MINIMALNI KOLIČINI

1. Moncart se obveže, da bo med časom trajanja te pogodbe prevzel in plačal minimalno _____ izdelkov letno.
2. Če v kateremkoli letu minimalna količina ni realizirana, ima Rolpap pravico prekiniti pogodbo. Prekinitev mora pisno sporočiti, upoštevajoč trimesečni odpovedni rok. V tem primeru Rolpap ni zavezan k plačilu odškodnine. Kljub temu je Moncart obvezan minimalno količino za tisto leto prevzeti in plačati po veljavnih cenah.

19. člen
O TAJNOSTI

1. Stranki se zavežeta, da bosta varovali tajnost vseh podatkov in informacij (informacij o izdelkih, obsegu prodaje, odnosih s strankami, oblikovanju cene, pravicah, know-howu, idejah, proizvodnih procesih, delovnih izkušnjah in ne samo teh) o drugi strani ali firmi med in tudi po koncu pogodbe, v kolikor imajo ti podatki zaupno naravo ali eksplicitni značaj. Varovanje tajnosti ne velja smu za širjenje podatkov tretjim osebam, ampak tudi za uporabo teh podatkov na katerikoli način.
2. Varovanje tajnosti podatkov ne velja za podatke in informacije:
 - a. ki so javnega značaja;
 - b. ki jih zakonska obveznost ali pravnomočna sodba osvobodi tajnosti, kar mora biti nemudoma sporočeno nasprotni strani;
 - c. ki jih nasprotna stran pisno razbremeni tajnosti.

20. člen
O AVTORSKIH PRAVICAH IN PRAVICAH INDUSTRIJSKE LASTNINE

1. Moncart obdrži v celoti vse avtorske pravice in pravice industrijske lastnine v zvezi z izdelki, v nadaljevanju »pravice«.
2. Rolpap se zaveže, da ne bo na noben način (ne posredno ne neposredno) niti kršil pravic niti jih z uporabo ali kako drugače oškodoval niti zahteval njihovo razveljavitev.
3. Moncart bo dodelil Rolpaju pravico posluževati se pravic, v kolikor je to potrebno pri izpolnjevanju te pogodbe. Po prenehanju pogodbe, ne glede na razlog, bo Rolpap nemudoma prej omenjeno služnostno pravico opustil.
4. Pravice ostanejo v lasti Moncarta, ne glede na predloge in/ali ideje za izboljšave in/ali spremembe izdelkov s strani Rolpapa in/ali tretjih oseb. Nobeno določilo te pogodbe se ne sme razumeti kot prenos avtorskih pravic ali pravic industrijske lastnine z Moncarta na Rolpap.
5. Rolpap bo Moncart nemudoma obvestil o kršenju pravic s strani tretjih oseb in bo na prošnjo Moncarta nudil pomoč pri zaščiti pravic.

21. člen

O ZAČETKU, TRAJANJU IN PREKINITVI POGODBE

1. Ta pogodba prične veljati z dnevom podpisa.
2. Ta pogodba velja za nedoločen čas.
3. To pogodbo lahko na koncu koledarskega leta katerakoli stran pisno odpove, upoštevajoč dvanajstmesečni odpovedni rok.
4. Katerakoli stran lahko pisno prekine pogodbo brez odpovednega roka:
 - a. v primeru, da nasprotna stran krši katerakoli določilo te pogodbe in ne preneha s kršenjem niti po pisnem opozorilu nasprotne strani
 - b. v primeru insolventnosti, (začasnega) sodnega odloga plačila ali izvenzakonske poravnave z upniki, likvidacije ali mirovanja podjetja, ali pa v primeru, da nasprotna stran pride resno komercialno na slab glas.
5. V primeru, da minimalne letne količine niso realizirane v skladu z 18. členom te pogodbe, ima Rolpap pravico do pisne prekinitve pogodbe, upoštevajoč trimesečni odpovedni rok. Prekinitvev pogodbe mora pisno sporočiti Moncartu.
6. V primeru prenehanja pogodbe stranki nista upravičeni do nadomestila škode, razen če prenehanje temelji na neizpolnjevanju določil ali nedovoljenem ravnanju. Riziko in stroški morebitnih investicij, ki jih Rolpap izvede z namenom izpolnjevanja te pogodbe, bremeni Rolpap. Moncart na noben način ne odgovarja za škodo, nastalo zaradi neamortiziranja ali delnega amortiziranja omenjenih investicij.
7. Dokler niso stroji v celoti odplačani, določila tega člena na noben način ne omejujejo pridržka lastninske pravice nad stroji, ki ga ima Moncart.

22. člen

O PRENEHANJU POGODBE

1. V primeru prenehanja te pogodbe pred celotnim odplačilom strojev bo Moncart vrnil kupnino, plačano v denarju, Rolpaju. Kot nadomestilo uporabe strojev bo obdržal le kupnino, vračunano v ceno že dobavljenih izdelkov in kupnino, vračunano v ceno izdelkov, ki jih bo po prenehanju pogodbe Rolpap morebiti še dobavil.
2. V primeru prenehanja te pogodbe pred celotnim odplačilom strojev bo Rolpap takoj opustil uporabo Moncartovih avtorskih pravic in pravic industrijske lastninske.
3. Rolpap se zaveže, da bo po prenehanju pogodbe v roku enega tedna Moncartu posredoval vse stvari, ki mu pripadajo. Rolpap se v tem primeru ne bo skliceval na pridržno pravico.
4. V primeru prenehanja te pogodbe pred celotnim odplačilom strojev bo Rolpap stroje takoj prenehal posredno ali neposredno uporabljati, ter jih bo v roku enega tedna posredoval Moncartu. Rolpap se v tem primeru ne bo skliceval na pridržno pravico.
5. V primeru prekinitve te pogodbe pred celotnim odplačilom strojev se Rolpap zaveže, da bo stroje vrnil Moncartu v enakem stanju kot jih je sprejel. Moncart bo takoj, ko pridobi posest nad stroji, stroje pregledal. Ta pregled je obvezujoč.
6. V primeru, da Rolpap ni sposoben vrniti Moncartu strojev v enakem stanju, kot jih je dobil, je Moncart upravičen do nadomestila škode.
7. V primeru prenehanja te pogodbe pred celotnim odplačilom strojev ima Rolpap pravico stroje odkupiti. O tej nameri mora pisno (preko telefaksa) obvestiti Moncart najkasneje teden dni po prenehanju pogodbe. Nova kupnina se izračuna tako, da se od prvotne cene strojev (priloga 4) odšteje kupnina,

izplačana v denarju, ter kupnina, vračunana v ceno že dobavljenih izdelkov ter izdelkov, ki bodo morebiti še dobavljeni. O ostalih pogojih transakcije se bosta stranki poskušali dogovoriti v obojestransko korist.

23. člen

O KRŠITVI POGODBE/POGODBENI KAZNI

1. V primeru, da katera od strani ne spoštuje obveznosti oz. prepovedi iz 3. in 4. odstavka 1. člena, 2. člena, 3., 4., 5. in 6. odstavka 4. člena, 5. člena, 1. odstavka 7. člena, 1. in 2. odstavka 14. člena, 19. člena, 20. člena ter 2., 3., 4. in 5. odstavka 22. člena, mora nasprotni strani takoj izplačati pogodbeno kazen v višini ____ evrov na kršitev, kakor tudi ____ evrov na dan za vsak dan kršitve pogodbenih obveznosti. Plačilo pogodbene kazni ne zmanjša pravice oškodovane strani do povrnitve škode.
2. Kršitev sprejete prepovedi ali zapovedi te pogodbe s strani tretjih oseb, ki so na katerikoli način povezani z eno stranjo (na primer preko direktnega ali indirektnega lastniškega deleža ali preko neke pozicije, ki omogoča direktni ali indirektni vpliv), se šteje kot kršitev prepovedi oz. zapovedi te strani.

24. člen

O UPORABLJENEM PRAVU/SODNI PRISTOJNOSTI

1. To pogodbo ureja italijanski pravni red.
2. Vsi nesporazumi iz te pogodbe ali pogodb, ki bi iz te pogodbe lahko izhajale, se bodo reševali pri arbitraži gospodarske zbornice v Cremoni. Sodna pristojnost je v Cremoni.

25. člen

O OSTALIH DOLOČILIH

1. *Spremembe/Razširitve*
Odstopanja, spremembe ali razširitve določil te pogodbe so veljavne samo v primeru, da sta to obe strani pisno določili in podpisali.
2. *Sporočila in poročila*
Vsa sporočila in poročila v zvezi s to pogodbo bodo opravljena v pisni obliki ali preko telefaksa na naslednja/-nji naslova/telefaks številki:

Moncart s.r.l., Via Gramsci 32, I-26043 Persico Dosimo (CR), Italija, fax: +39 _____.

Rolpap d.o.o., Moravče pri Gabrovki 9b, SI-1274 Gabrovka, Slovenija, fax: +386 _____.
3. *Celokupnost pogodbe*
Ta pogodba obsega celoto odnosov med Moncartom in Rolpapom v zvezi s proizvodnjo in dobavo izdelkov ter nadomesti vse predhodne, bodisi ustno bodisi pisno sklenjene pogodbe.
4. *Ničnost*
Ničnost posameznega določila pogodbe ne vpliva na ničnost celotne pogodbe. Namesto neveljavnega določila velja (primerni) pravni predpis, ki najbolj upošteva ekonomsko in pravno korist obeh pogodbenih strani.
5. *Prenos pravic ali obveznosti*
Nobena stran nima pravice brez pisnega dovoljenja nasprotne strani prenesti pravice ali obveznosti s te pogodbe na tretjo osebo.

26. člen
O PRILOGAH

1. Priloge od 1 do vključno 6 so sestavni del te pogodbe:

Priloga 1:	izdelki
Priloga 2:	specifikacije
Priloga 3:	stroji
Priloga 4:	cene strojev
Priloga 5:	cene izdelkov
Priloga 6:	splošni pogoji poslovanja Moncarta

V dveh izvodih sestavljeno in podpisano:

_____ (kraj)	_____ (kraj)
_____ (datum)	_____ (datum)
_____ (podpis)	_____ (podpis)